

Přístupy Policie ČR k národnostním a etnickým menšinám

Miroslav Bujnošek

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Miroslav BUJNOŠEK

Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Téma práce: Přístupy Policie ČR k národnostním a etnickým menšinám

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Studium spisových dokumentů z praxe.

Vymezení pojmů a teoretické části.

Příprava metodiky výzkumné části, zpracování projektu výzkumu, stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu, sběr dat na podkladě připraveného dotazníku. Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich prezentace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HLADÍK, Jakub. Multikulturní výchova (Socializace a integrace menšin). 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. 73 s. ISBN 80-7318-424-9.

Ministerstvo vnitra ČR: Národní strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám. [on line]. 2002 [cit 2009-09-26]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/index.html>>.

Policejní prezidium České republiky. Reforma policie ČR: služba v nových podmínkách. [on line]. 2009 [cit 2009-09-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>>.

ŠTECHOVÁ, Markéta. a kol. Interetnické konflikty. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 163 s. ISBN 80-7338-028-5.

ŠTECHOVÁ, Markéta. a kol. Romská minorita a postupy integrace. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. 127 s. ISBN 80-7338-008-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

21. ledna 2010

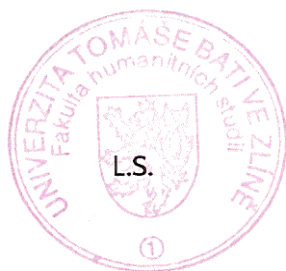
Termín odevzdání bakalářské práce:

7. května 2010

Ve Zlíně dne 21. ledna 2010

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

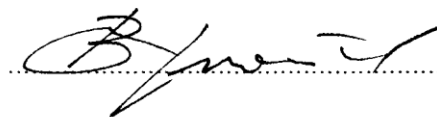
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 15.4. 2010

---

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá problematikou multikulturalismu v podmínkách současné České republiky se zaměřením na činnost Policie ČR. V teoretické části jsou popsány základní modely přístupu k národnostním a etnickým menšinám včetně přístupu českého. Práce představuje a blíže specifikuje konkrétní mechanismy, které Policie ČR využívá v policejní práci ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám.

Praktická část představuje zpracování dotazníkového šetření a zodpovězení stanovených výzkumných otázek prostřednictvím analýzy dat. Hlavním cílem je zjistit, jak nahlíží na nové formy a metody policejní práce ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám příslušníci Policie ČR reprezentující majoritu a zástupci těchto menšin.

Klíčová slova: Multikulturalismus, majorita, minorita, integrace, etnický konflikt, etnické hledisko, policejní přístup.

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with multiculturalism under the current conditions of the Czech Republic with a focus on police action of the Czech Republic. Basic models of the approach towards national and ethnic minorities including the Czech one are described in the theoretical part. This work presents and defines the specific mechanisms used by the Police of the Czech Republic in police practice in relation to national minorities.

The practical part presents elaboration of the questionnaire investigation and the answers to investigative questions by data analysis. The main objective is to learn how police officers of the Czech Republic who represent the majority and the representatives of minorities look at new forms and methods of police work in relation to national and ethnic minorities.

Keywords: Multiculturalism, majority, minority, integration, ethnic conflict, ethnic point of view, police approach.

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Jakubu Hladíkovi, Ph. D. za jeho cenné rady a připomínky.

Motto

„...zajímavou otázkou není, zda přijmout multikulturalismus, ale jaký typ multikulturalismu přijmout.“

Will Kymlicka

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY	12
2 MODELY PŘÍSTUPU K NÁRODNOSTNÍM A ETNICKÝM MENŠINÁM.....	15
2.1 ZÁKLADNÍ MODELY PŘÍSTUPU K NÁRODNOSTNÍM A ETNICKÝM MENŠINÁM	15
2.1.1 Asimilace	15
2.1.2 Diferencovaná inkorporace.....	16
2.1.3 Multikulturní přístup	16
3 ČESKÝ PŘÍSTUP K NÁRODNOSTNÍM A ETNICKÝM MENŠINÁM	18
3.1 NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA ČESKÉ REPUBLIKY	20
4 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY A MULTIKULTURNÍ SPOLEČNOST	22
4.1 SPECIFICKÉ VNÍMÁNÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY NÁRODNOSTNÍMI A ETNICKÝMI MENŠINAMI	23
4.2 PŘÍSTUPY POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY K NÁRODNOSTNÍM A ETNICKÝM MENŠINÁM	23
4.2.1 Vzdělávání a příprava policistů pro práci ve vztahu k menšinám	28
4.2.2 Zaměstnávání příslušníků menšin u Policie ČR.....	29
4.2.3 Styčný důstojník pro práci s menšinami	30
4.2.4 Specialisté na úrovni Územních odborů a Obvodních oddělení Policie ČR.....	32
4.2.5 Asistent Policie ČR pro práci v sociálně vyloučených lokalitách.....	32
4.2.6 Plán činnosti Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám.....	34
4.1 ETICKÝ KODEX POLICIE ČR.....	35
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
5 ÚVOD K PRAKTICKÉ ČÁSTI	38
5.1 CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÝ PROBLÉM	38
5.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	39
5.3 PROMĚNNÉ	39
5.4 VÝZKUMNÝ VZOREK	40
5.5 METODA VÝZKUMU.....	40
5.6 ORGANIZACE VÝZKUMU	41
5.7 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	41
6 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	42

6.1	FAKTOGRAFICKÁ DATA	42
6.2	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ.....	55
	ZÁVĚR	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	64
	SEZNAM TABULEK	65
	SEZNAM PŘÍLOH	67

ÚVOD

V dnešním vyspělém světě prakticky neexistuje národnostně homogenní stát. S rozvojem narůstající migrací se všechny moderní státy vyrovnávají se skutečností, že obyvatelstvo, které žije na jejich území, není z národnostního, etnického, rasového, kulturního, jazykového či náboženského hlediska jednotné. Soužití více kultur v jednom společenství vždy vyvolává etnické konflikty, které mohou vést až k destabilizaci země. Státy proto musí reagovat na tato rizika odpovídajícími vládními programy a v rámci imigrační a národnostně menšinové politiky hledat nové přístupy k etnickým menšinám, k budování jejich vztahu s majoritní společností a usnadnění jejich začlenění do společnosti.

Existence multikulturní společnosti v České republice (dále jen ČR) má mnoho podob, včetně každodenního občanského života. Policie má jako jeden z orgánů veřejné správy zásadní odpovědnost ve sféře nastolování ovzduší tolerance a důvěry v rámci občanské společnosti. Zvláště významnou úlohu hraje z podstaty své činnosti, kdy v rámci svých pravomocí dbá na dodržování zákonnosti a pořádku a má za úkol chránit občany při plném respektování lidských práv a svobod.

Ve své práci se chci zabývat postavením a úlohou Policie České republiky (dále jen PČR) v rámci naší multikulturní společnosti. Cílem práce je popsat přístupy PČR k národnostním a etnickým menšinám. Dále se chci věnovat otázkám zaměstnávání příslušníků menšin v řadách policie, vzděláváním a přípravou samotných policistů na práci s menšinami.

Práci jsem rozčlenil do šesti kapitol. V první, úvodní kapitole, se zabývám vysvětlením základních pojmů, důležitých pro správné pochopení dané problematiky. Druhá kapitola definuje základní modely integračních přístupů k národnostním menšinám. Třetí kapitola představuje český přístup k národnostním menšinám z pohledu českého práva. Ve čtvrté kapitole jsou mimo jiné vymezené role, které PČR v multikulturním kontextu plní. Především se v ní však věnuju detailnějšímu popisu konkrétních policejních mechanismů reprezentujících nový styl policejní práce ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám, jež jsou založeny na pomoci, prevenci a zohledňování etnicity.

Praktická část, kapitola pět a šest, obsahuje zpracování dotazníkového šetření, ověření výzkumných otázek a stanovení závěrů výzkumu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY

V této kapitole, která je obecným vstupem do zkoumané problematiky, postupně vysvětluju pojmy z oblasti multikulturního soužití lidí, které jsou klíčové pro správné pochopení zvoleného tématu.

Obecně se dá konstatovat, že většina společností byla někdy v průběhu svých dějin konfrontována s cizinci. Ti jejím územím procházeli, nebo se na něm z různých důvodů rozhodli usadit natrvalo. V případě většího počtu takto usazených lidí z jednoho kulturního prostředí vznikla z pohledu dříve usazeného obyvatelstva menšina, s jejímiž kulturními zvláštnostmi se muselo okolí nějakým způsobem vyrovnat (Štěchová, 2001).

Masivní rozmach migrace v posledních létech, ať už probíhá z jakéhokoliv důvodu, zapříčinil, že k tzv. tradičním, dlouhodobě usazeným národnostním menšinám přibývají na územích jednotlivých států, Českou republiku nevyjímaje, další etnické skupiny. Tyto společensko-kulturní změny jsou doprovázené celou řadou obtížně řešitelných společenských problémů (etnický konflikt, sociální vyloučení národnostně-menšinových skupin obyvatelstva), které přinutily kompetentní orgány těchto států, aby se začaly problematikou soužití lidí rozličných kultur, tradic a zvyků vážně zabývat. Neřešení těchto problémů by totiž mohlo vyvolat stupňování etnického napětí například mezi majoritní částí obyvatelstva a příslušníky jiných národnostních a etnických menšin, odkud je už jen krůček k otevřeným projevům rasové nesnášenlivosti a destabilizaci bezpečnostní situace země. Proto se jednotlivé země snaží najít schůdnou cestu (integrační přístupy a strategie), jak zapojit příslušníky národnostních menšin do života společnosti, ke spokojenosti všech skupin obyvatelstva a ku prospěchu celé společnosti (Barša, 2003).

V souvislosti s tím co již bylo řečeno, a v zájmu správného porozumění dané problematice považuju za nutné vysvětlit některé pojmy, jako jsou národnostní menšina, kultura, sociální vyloučení, integrace.

Co je tedy „**národnostní menšina**“? Velmi širokou definici navrhl již v roce 1977 italský právník Francesco Capotorti, podle které je národnostní menšina (Mareš, 2004, s. 11):

„Skupina občanů státu, která se od zbytku populace liší etnicky, nábožensky, lingvisticky, je početně menší a u které přetrvává pocit soudržnosti a snaha o uchování kultury, tradic, náboženství nebo jazyka.“

Pro úplnost je potřeba dodat, že v evropském kontextu byl koncept národnostní menšiny pojímán jednotlivými státy Evropské unie (dále jen EU) různě, s tím že sílí snahy o nalezení společné definice. Buď je status národnostní menšiny přiznáván pouze původním etnickým skupinám obyvatel (tzv. užší pohled, který je podmiňován tradicí a teritoriem), nebo se od tohoto podmiňování upouští a jako důležité kritérium se považuje odlišnost a občanství daného státu (tzv. širší pojetí). V souvislosti s evropskou unifikací a zvýšenou migrací v evropském prostoru si většina zemí EU osvojuje právě toto druhé širší pojetí, které ještě více rozšířila Komise pro lidská práva OSN, když uvedla ve své definici, že příslušníci národnostní menšiny nemusí být občané státu ani občané s trvalým pobytem a mohou zahrnovat i dočasně usazené cizince (Mareš, 2004).

Národnostní menšinu v ČR definuje Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Plné znění této definice uvádím v 3 kapitole. Vzhledem k tomu, že se v této práci zabývám národnostními menšinami opakovaně, budu v dalším textu používat k označení tohoto pojmu pouze termín „menšina.“

Pojem „**kultura**“ představuje souhrn postojů, souhrn vzorců chování a soubor symbolických systémů a obsahů používaných v dané společnosti (Jandourek, 2001).

Je důležité pochopit, že vztah jednotlivce k vlastní kultuře nebývá obvykle problematický. Komplikuje se s globalizací světa a následnou migrací konkrétních skupin, kdy dochází k bezprostřednímu styku odlišných kultur a hluboce zažitých hodnot, představ a vzorců chování. Někdy může být pojímán jako obohacující prvek, v jiném pojetí pak jako prvek konfliktní, který může směřovat až k sociálnímu vyloučení příslušníků určitého etnika (Navrátil, 2003).

Jak uvádí Navrátil (2003), „**sociální vyloučení**“ může být chápáno, jako určitá bariéra, která znemožňuje jednotlivci nebo skupinám osob zapojit se do fungování společenských systémů (např. demokratický a právní systém, trh práce, školství, podpora kulturně-skupinové identity).

Příkladem takových konců (sociálního vyloučení) v našich podmínkách může být snaha bývalého komunistického režimu o rychlou a násilnou asimilaci romského etnika, která skončila naprostým vyloučením Romů ze života české společnosti. V nových polistopadových podmínkách fungování ČR se toto znevýhodněné postavení vůči většinové společnosti do té míry vyhroutilo, že Romové patří do skupiny osob s nejnižší sociální úrovní,

vysokou nezaměstnaností, nízkou vzdělaností, špatnou kvalitou bydlení a výraznou kriminalitou (Barša, 2003).

V zájmu nalezení přístupů, které by zlepšily situaci nejen romské, ale i všech ostatních menšin u nás žijících, přijímá dnes ČR zvláštní integrační programy. V rámci nich vzniká celá řada nových policejních projektů a aktivit zaměřených na zlepšení a zefektivnění policejní práce ve vztahu ke všem menšinám s cílem usnadnit jim jejich úspěšnou integraci.

Pojem „**integrace**“ přitom vysvětluje Jandourek (2001) v Sociologickém slovníku na str. 109 jako: *„Začlenění jedince do skupiny a jeho akceptování ostatními členy. V užším smyslu zařazování postižených jedinců do majoritní společnosti, snižování hendikepu, tj. dopadů postižení na jeho nositele.“*

2 MODELY PŘÍSTUPU K NÁRODNOSTNÍM A ETNICKÝM MENŠINÁM

Západní Evropa zažívá od druhé poloviny dvacátého století velký nárůst imigrace, související především se zvýšenou poptávkou po pracovní síle. K tradičním menšinám, respektive etnickým skupinám, které dlouhodobě pobývají z hlediska historického na území jednotlivých členských států Evropy, tak v důsledku migrace přibyly další etnické skupiny. V rozporu s očekáváním se tito přistěhovalci natrvalo usazují v přijímajících zemích. Následně byly nuceny tyto státy reagovat na změny kulturního prostředí a vytvořit odpovídající legislativní i jiná opatření. Jednotlivé evropské státy uplatňují vůči menšinám různé přístupy, či integrační postupy. Jsou zde na straně jedné snahy o asimilaci, integraci, ale i multikulturní přístupy. Jak už jsem naznačil, na narůstající migraci a změnu etnického složení obyvatelstva jsou státy nuceny reagovat. Vznikají nové vládní programy, jejichž cílem je především ochrana práv menšin, zamezení etnickým konfliktům a zabránění destabilizaci země. Posledním vývoj v této oblasti ukazuje, že pojmy integrace a multikulturalismus se vzájemně překrývají, jinak řečeno, multikulturalismus je považován v současné době za ideální model integrace (Mareš, 2004).

2.1 Základní modely přístupu k národnostním a etnickým menšinám

Spolu s tím, jak se neustále vyvíjejí imigrační a národnostně menšinové politiky v jednotlivých státech, mění se také jejich přístupy k menšinám. Na jedné straně lze spatřit opouštění modelu asimilace a přechodně diferencované inkorporace (Francie, Německo), na straně druhé pak sílí hlasy pro omezení imigrace a tolerance k národnostním menšinám (Nizozemí, Austrálie). Tři níže uvedené modely přístupu k menšinám představují ukázkou ideálních typů integrace.

2.1.1 Asimilace

Koncept asimilace představuje první ze tří základních modelů integrační a národnostně menšinové politiky tzv. cílových zemí. Tento koncept, jež se nachází na jedné straně pomyslné integrační škály předpokládá naprosté začlenění etnické skupiny do struktury majoritní společnosti státu, zbavení se svých jazykových, kulturních a sociálních odlišností a přijetí atributů většiny. Ztrátou etnické identity skupiny a jejím splynutím s většinovým

proudem společnosti, bude v konečné fázi odstraněn etnický konflikt. Asimilace předpokládá bezkonfliktní, dobrovolné a zodpovědné přizpůsobení se jednotlivce většině, kdy není od státu vyžadována žádná právní, vzdělávací, sociální ani zdravotní intervence (Mareš, 2004).

Důslednou asimilaci vyžaduje např. Francie („právo země“), která i když uznává pobyt příslušníků jiných etnik, požaduje asimilaci, tedy vzdání se skupinových odlišností. Například mladým muslimkám je odmítnut vstup do školy s pokrývkou hlavy (tzv. šátkový zákon). Stát nepodporuje uchovávání a rozvoj etnických identit (Barša, 2003).

2.1.2 Diferencovaná inkorporace

Druhý extrém představuje přechodná diferencovaná inkorporace (tzv. diskriminační model). Tento model je charakteristický minimalizováním styku mezi etnickými skupinami (eliminace konfliktů). Nutno dodat, že krajní verze tohoto konceptu zahrnuje také etnické čistky, vyhánění a vytěsňování etnických skupin. V praxi je běžněji využívána umírněnější varianta diferencované inkorporace, která zahrnuje omezení participace etnických minorit ve většinové společnosti, což je v konečném důsledku sociálně i ekonomicky znevýhodňuje. Stát ovšem může podporovat rozvoj vedlejších vzdělávacích, kulturních či zdravotnických institucí etnických menšin (Mareš, 2004).

Model diferencované inkorporace, tzv. německý model založený na „právu krve“, byl využíván v Německu v 70. letech, kdy do země proudila mnohamiliónová pracovní armáda tureckých přistěhovalců tzv. gastarbeiterů, přičemž jejich pobyt byl zde vnímán jako účelový a dočasný, bude se na ně vždy hledět jako na cizince, kteří se dříve či později vrátí tam, odkud přišli. Jsou jim sice zaručena základní lidská a sociální práva, zároveň však maximálně zúžená možnost získat německé občanství. Jsou jakousi skupinou „hostujících dělníků“ s výrazně nižším statutem než většina (Barša, 2003).

2.1.3 Multikulturní přístup

Multikulturní přístup staví na kulturní a sociální různorodosti etnických minorit. Model multikulturalismu předpokládá začlenění jednotlivců a skupin přiznáním aktivní účasti na životě společnosti bez ztráty sociální a kulturní etnické identity, což je předpokladem zamezení vzniku etnického konfliktu. Koncept multikulturalismu toleruje kulturně skupinové odlišnosti a klade důraz na rovnost příslušníků těchto skupin resp. zajištění

rovných příležitostí (pracovní uplatnění, vzdělávání atd.). Stát aktivně vstupuje do integračního procesu (restrukturalizace státního aparátu) a modifikuje státní instituce tak, aby reflektovaly odlišný kulturní a sociální původ všech participujících osob. Aktivně podporuje také rozvoj kulturní identity etnických minorit včetně finanční podpory aktivit zaměřených zejména do vzdělávací a kulturní oblasti. Zachování kulturních odlišností jednotlivých skupin obyvatelstva vnímá multikulturalismus, jako obohacení celé společnosti a vytvoření pocitu skupinové sounáležitosti (Mareš, 2004).

Model multikulturalismu je nejmladší a intenzivně se vyvíjí např. v Kanadě, Austrálii, Švédsku a Nizozemí, přičemž první dva jmenované státy se dají označit za průkopníky v multikulturalismu (Barša, 2003).

S růstem ekonomické úrovně států EU lze očekávat další nárůst migrace a usazování přistěhovalců na tomto teritoriu, především z tzv. zemí třetího světa. Zřejmě se bude jednat o trvalejší jev a to také vzhledem k tomu, že nezadržitelně dochází dle demografického vývoje k vymírání původní populace, což zvyšuje šance cizinců najít uplatnění v rámci evropského pracovního trhu. Společný přístup a mezinárodní spolupráce států EU v oblasti aktivní migrační politiky a zavádění dlouhodobých programů integrace usazených cizinců by měly být zárukou bezkonfliktního soužití příslušníků rozličných kultur v rámci stabilní integrované Evropy.

3 ČESKÝ PŘÍSTUP K NÁRODNOSTNÍM A ETNICKÝM MENŠINÁM

Také Česká republika se stala po „sametové revoluci“ atraktivní zemí, která láká nové přistěhovalce z ekonomicky slabých oblastí světa, především pak z bývalých sovětských republik, čímž se stává natrvalo nejenom zemí tranzitní, ale i cílovou. Česká republika patří mezi etnicky i národnostně nestejnorodé státy, je tedy nepopíratelně multikulturní společností. V důsledku tohoto vývoje byl stát nucen reagovat na novou situaci především přijímáním mezinárodních úmluv upravujících status a ochranu uprchlíka, zavést azylovou proceduru a v neposlední řadě také stanovit priority imigrační a integrační politiky.

Co se týče přístupu k etnickým menšinám, využívané migrační a integrační modely řadí Českou republiku spíše k francouzskému asimilačnímu modelu, s postupným přechodem k multikulturalismu. Asimilační přístup, resp. kulturní asimilace, vůči národnostním menšinám a přistěhovalcům byl nejvíce patrný v období „totalitního státu“. Komunistická politika vůči Romům spočívala v úředně nařízených přesunech, s cílem vytěsnit romský problém na okraj společnosti a dále ho neřešit. Totalitní mocí jim bylo navíc odepřeno právo na udržení a rozvoj kulturní identity. Tento necitlivý přístup k romské menšině předznamenal budoucí problémy s majoritní českou populací, nadělal více škody než užítku a jeho důsledky jsou v české společnosti patrné dodnes (Barša, 2003).

V nových polistopadových podmínkách však Česká republika uznává legitimitu rovnosti jednotlivých etnických skupin a podporuje jejich plnohodnotné začlenění do české společnosti. V zájmu toho také upravuje dotační politiku českého státu, která podporuje kulturní, společenské a sportovní aktivity národnostních a etnických menšin, snaží se všemožně zvyšovat povědomí široké veřejnosti o multikulturalismu v české společnosti (Mareš, 2004).

Práva příslušníkům národnostních a etnických menšin jim zaručuje Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod, jakožto součást ústavního pořádku České republiky.

Česká ústava začíná těmito slovy:

Preambule: *„My občané České republiky, v Čechách, na Moravě i ve Slezsku, v čase obnovy samostatného českého státu, ...“*

o pár řádků dál se píše: *„... jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, ...“*

a dál se uvádí: „...založený na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti, ...“

Z výše uvedeného je zjevné, že všichni občané České republiky, bez ohledu na to, jaké jsou národnosti, etnického původu, vyznání apod., jsou si rovni a jsou jim zaručována stejná práva a oprávnění podílet se na chodu celé společnosti.

Listina základních práv a svobod tuto skutečnost potvrzuje, když uvádí v čl. 1 následující:

„Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.“

V čl. 3 pak zaručuje práva všem občanům takto:

„Odst. 1 Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.“

Odst. 2 Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodňování.

Odst. 3 Nikomu nesmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod.“

Práva národnostních a etnických menšin upravuje Listina základních práv a svobod v čl. 24 a 25 takto:

„Čl. 24

Příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nesmí být nikomu na újmu.

Čl. 25

Odst. 1 Občanům tvořícím národnostní nebo etnické menšiny se zaručuje všestranný rozvoj, zejména právo společně s jinými příslušníky menšiny rozvíjet vlastní kulturu, právo rozšiřovat a přijímat informace v jejich mateřském jazyku a sdružovat se v národnostních sdruženích. Podrobnosti stanoví zákon.

Odst. 2 Občanům příslušejícím k národnostním a etnickým menšinám se za podmínek stanovených zákonem zaručuje též

a) právo na vzdělání v jejich jazyku,

b) právo užívat jejich jazyka v úředním styku,

c) právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických menšin.“

Obecně lze Českou republiku charakterizovat jako stát, který je založen na občanském principu, uznává existenci menšin a vytváří aktivity zaměřené na jejich podporu a rozvoj (např. investice do programů zvyšování vzdělanosti a zaměstnanosti, či na kulturní činnosti menšin).

Podrobnosti práv uvedených v čl. 25, odst. 1 Listiny základních práv a svobod upravuje Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. V úvodu zmíněný zákon definuje menšinu a příslušnost k menšině (§ 2):

„ (1) Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.

(2) Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.“

Dále je problematika menšinové politiky upravena v dalších právních předpisech a mezinárodních smlouvách. K významným mezinárodním právním normám, jež se zabývají celkovým postavením a ochranou menšin patří dle Bílka (2003) Rámcová úmluva o postavení národnostních menšin vyhlášená pod č. 96/1998 Sb. (smluvní dokument Rady Evropy, jež zavazuje signatářské státy k určitým standardům menšinové politiky) a Deklarace o právech osob příslušejících k národnostním, náboženským a jazykovým menšinám (dokument OSN, 1992).

3.1 Národnostní složení obyvatelstva České republiky

Z historického pohledu je zřejmé, že se národnostní menšiny na našem území vyskytovaly odjakživa. Zjistit, kolik osob z řad menšin u nás fakticky žije a jaké je národnostní složení

těchto skupin obyvatelstva v rámci ČR je složité. Údaje o národnosti se v současné době v rámci osobních údajů, které zpracovávají státní orgány, orgány územní samosprávy, jiné orgány veřejné moci, jakož i fyzické a právnické osoby, neuvádí. Zjišťování národnosti brání Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, který v § 4 mimo jiné říká, že pro účely tohoto zákona je citlivým údajem také osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu. Národnostní složení obyvatelstva ČR se dá tedy zjistit pouze při pravidelném sčítání lidí, prováděného na základě zvláštního zákona (Hladík, 2006).

Podle Českého statistického úřadu (2008) žilo v ČR k 31. 12. 2007 asi 394345 cizinců, což představuje asi 3,8% veškerého obyvatelstva. Oproti minulým statistikám lze zaznamenat nárůst. Např. v roce 1999 to bylo jen 230131 cizinců (0,6 %) a v roce 2006 už 323343 cizinců (2,9 %). Co se týče státního občanství, největší část cizinců tvoří Ukrajinci a Slováci, dále pak Vietnamci, Poláci a Rusi. Počty Romů uvedená statistika nezahrnuje vzhledem k tomu, že se jedná o národnostní menšinu (někdy také označovanou jako etnickou menšinu či skupinu), která nemá vlastní stát. Různé zdroje uvádějí, že v ČR nyní žije 200000 až 300000 Romů. V ČR jsou zastoupeny v menší míře další národnosti např. chorvatská, bulharská, německá, maďarská, řecká, srbská a další.

Tento vývoj jen potvrzuje tu skutečnost, že ČR je multikulturní společností a že podíl jiných národností v české společnosti bude v budoucnu zřejmě ještě narůstat. Je tedy nanejvýš důležité, aby ČR vyvíjela i nadále aktivní imigrační a integrační politiku a vytvářela podmínky, které by umožnily nejenom PČR efektivně reagovat na specifické problémy, jež sebou multikulturní soužití lidí rozličných kultur a zvyků přináší (etnické konflikty, zvýšená kriminalita příslušníků menšin a její specifické formy, kriminalita podložená rasovým kontextem).

V souvislosti s tím, co již bylo řečeno mě ve vztahu k práci PČR napadá celá řada otázek, kterými se budu dále zabývat: Jak PČR reaguje na vzrůstající počty příslušníků jiných národností na českém území, na hrozící napětí interetnických konfliktů? Je PČR dostatečně připravená v rámci svých kompetencí efektivně řešit problémy české multikulturní společnosti? Jaké konkrétní mechanismy vytváří a využívá v policejní práci ve vztahu k menšinám?

4 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY A MULTIKULTURNÍ SPOLEČNOST

Jak už jsem uvedl, Česká republika je demokratickým právním státem i multikulturní společností, ve které mají všechny skupiny obyvatelstva zajištěná stejná práva a povinnosti. Svou státní moc vykonává prostřednictvím svých orgánů. Jednou z těchto institucí je také Policie České republiky. Činnost PČR je definována relativně novým zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který vznikl v rámci dlouho očekávané Reformy Policie České republiky (dále jen Policejní reforma). Svou činnost však musí vykonávat v souladu s celým právním řádem ČR, nařízením vlády, vyhláškami ministerstva vnitra a rozkazy policejního prezidenta. Její vztah k problematice multikulturní společnosti vyplývá z hodnot obsažených v právním řádu. Náš stát vychází z rovnosti všech svých obyvatel (občanský princip), bez ohledu na národnostní, etnickou, rasovou, jazykovou nebo náboženskou příslušnost. Z toho vyplývá, že se policisté musí při výkonu své pravomoci chovat neutrálně, bez ohledu na to, zda jsou příslušníky menšiny či většiny. Obecně platí, že veškerá činnost policie musí vycházet ze zákona a odehrávat se v jeho mezích, ať už jde o činnost ve vztahu k většinovému obyvatelstvu či směřující k příslušníkům menšin (Bílek, 2003).

Jak uvádí Bílek (2003), PČR v kontextu multikulturním plní především roli:

- **sankční** - povinnost sankcionovat protiprávní jednání namířená proti multikulturnímu soužití (např. rasově motivované trestné činy)
- **ochrannou** - povinnost chránit oprávněné zájmy příslušníků menšin
- **obecně pořádkovou** - dbá na dodržování veřejného pořádku
- **preventivní** - spočívá především v její fyzické přítomnosti v zájmových lokalitách (např. sociálně vyloučené lokality), posilování právního vědomí příslušníků menšin, další aktivity nad rámec činnosti policie (preventivní programy a projekty zaměřené na pomoc příslušníkům menšin)
- **reprezentační** - angažovanost policie při řešení problematiky menšin, informační činnost ve vztahu k menšinám (vnímání policie menšinami výrazně ovlivňuje vztah ke státu a možnost jejich integrace)

4.1 Specifické vnímání Policie České republiky národnostními a etnickými menšinami

Je všeobecně známo, že stát jakožto i jím řízená policie jsou institucemi celé společnosti. Ve skutečnosti je však policie složená převážně z příslušníků majority, což způsobuje v oblasti plnění svěřených úkolů řadu problémů. Pro úspěšnou a efektivní policejní práci je nezbytná znalost sledovaného prostředí a to nejenom zeměpisná, ale především znalost tzv. sociálního terénu. Táto znalost je tím lepší, čím lépe je její znalec (policista) spjat s daným prostředím. Specifické pro menšiny žijící nejenom na území ČR je to, že tvoří sociálně uzavřené komunity a znalost takového terénu ze strany policisty (příslušníka většiny) je pak menší, než je tomu v případě příslušníka stejné národnosti. Problém je také v tom, že menšiny velmi často nevnímají policii jako „svou“ policii, ale jako cizí element, který jim vstupuje do života. Vnímají nejenom policii, ale i ostatní státní instituce jako instituce majoritní společnosti. Je to dáno především izolací menšiny, důsledkem čehož je pak jejich důvěra v policii slabá a tím pádem může být oslabená i přirozená role policie, kterou plní ve vztahu k menšině. Dalším problémem, který negativně ovlivňuje policejní práci ve vztahu k menšinám je rasistické smýšlení v řadách policie. Nezbytným požadavkem na policistu v zájmu kvalitní a nestranné policejní práci je zbavit se rasistických přístupů resp. předsudků vůči příslušníkům menšin. Ačkoliv si to sami policisté nepřiznávají, prakticky každý z nich je v nějaké formě rasistou (Bílek, 2003).

Jak ukazuje poslední vývoj u PČR, zmiňované problémy si policie uvědomuje a prostřednictvím nových mechanismů zaměřených na zefektivnění policejní práce ve vztahu k menšinám se snaží tyto překážky eliminovat. Konkrétními kroky policie, uskutečňovanými v rámci právě probíhající policejní reformy, se budu zabývat v následující podkapitole.

4.2 Přístupy Policie České republiky k národnostním a etnickým menšinám

Přístup PČR k menšinám byl v minulosti mírně řečeno rozpačitý. Předlistopadový totalitní stát si evidentně nevěděl rady, jak naložit s tzv. nepřizpůsobivými skupinami obyvatelstva, mezi něž řadil např. také příslušníky romského etnika. Jeho pomoc v zájmu integrace se proto omezovala jen na vyplácení sociálních dávek a především vedla k izolaci příslušníků tohoto etnika v tzv. sociálně vyloučených lokalitách, bez jakékoliv šance jejich integrace do

většinové společnosti. Přístup tehdejší policie ve vztahu k menšinám se dá nazvat jednotvárným, založeným pouze na represí a dohledu.

„Sametová revoluce“ a s ní související změna politického režimu umožnily i PČR projít radikální změnou, která spočívá především ve stanovení nové filosofie policejní práce a znamená přechod od represe k prevenci a pomoci. PČR vypracovala v roce 2002 **Národní strategii policejní práce ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám** (dále jen Strategie) - zásadní dokument který stanovuje zásady policejní práce ve vztahu k menšinám. Na ní navazují další dvě aktualizované Strategie (pro období 2006-2007 a 2008-2012), které vznikly v rámci právě probíhající **Policejní reformy** a které odráží výsledky realizovaných projektů nových mechanismů policejní práce a výzkumů zaměřených na problematiku policejní práce vůči menšinám a hledají nové cesty jejího zefektivnění.

Strategie i Policejní reforma mají společný hlavní princip - Community Policing (dále jen CP), který se dá specifikovat jako partnerství za bezpečnost. Tento princip, převzatý od našich zahraničních partnerů (Velká Británie), je označením pro jednu z možných metod zajištění bezpečnosti obyvatel státu a řešení kriminality. Dá se říci, že s podobnými koncepty pracovaly už prvorepublikové policejní složky v bývalém Československu. Smyslem CP je zapojit veřejnost do policejní práce a naopak policii a policisty do věcí veřejných. Postupy, které z CP vycházejí, jsou založené na spolupráci policie, veřejnosti, samosprávy a dalších organizací a institucí na místní úrovni. Na tomto principu vznikly všechny aktivity práce PČR ve vztahu k menšinám. Smyslem práce PČR ve vztahu k menšinám je zavést do práce policie mechanismy a opatření zohledňující jejich etnicitu, které umožní efektivní komunikaci s příslušníky menšin, vytvářet atmosféru důvěry, řešit jejich problémy a zapojit samotné příslušníky menšin do zajišťování jejich vlastní bezpečnosti (Strategie, 2008).

Štěchová (2001) definuje etnicitu, jako systém relativně trvalých a stabilních kulturních, historických, rasových, jazykových faktorů, formující etnické povědomí člověka, jeho etnickou identifikaci.

Nová filozofie policejní práce ve vztahu k menšinám se již v současné době s úspěchem využívá. Ve vybraných lokalitách (např. sociálně vyloučené lokality), jež se vyznačují zvýšeným výskytem specifických forem kriminality či sociálně patologických jevů, vznikají na místní úrovni v rámci spolupráce orgánů policie a místních samospráv projekty, které zefektivňují samotnou policejní práci v těchto podmínkách. PČR aktivně spolupracuje

nejenom s vládními či nevládními organizacemi, jež se zabývají problematikou menšin. Velmi úzce spolupracuje i se samotnými menšinami s cílem pomoci zlepšit postavení příslušníků menšin v české společnosti. Policie v současných podmínkách klade mnohem větší důraz na prevenci s cílem předcházet situacím, které represí vyžadují.

Nové pojetí policejní práce podporuje i Policejní zákon, když upravuje základní povinnosti příslušníka policie a možnosti spolupráce policie s veřejností takto:

„§ 9 Zdvorilost

Policista a zaměstnanec policie jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvorilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní.

§ 14 Spolupráce

Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, jakož i s právníckými a fyzickými osobami.

§ 16 Spolupráce s obcemi

(1) Útvar policie určený policejním prezidentem může uzavřít písemnou koordinační dohodu s obcí nebo městskou částí hlavního města Prahy za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

(2) Místně příslušné krajské ředitelství může uzavřít písemnou koordinační dohodu s hlavním městem Prahou za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

(3) Koordinační dohoda obsahuje zejména

a) formy a nástroje nepřetržité koordinace obce a útvaru policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci,

b) úkoly obce a útvaru policie v oblasti předcházení protiprávním jednáním porušujícím veřejný pořádek v obci,

c) úkoly obce a útvaru policie při porušení veřejného pořádku v obci,

d) podíl obce a útvaru policie na zajištění plnění úkolů podle písmen b) a c),

e) formy a nástroje hodnocení plnění úkolů podle písmen b) a c) a odstraňování případných zjištěných nedostatků,

f) dobu, na kterou je uzavírána,

g) poskytování finančních prostředků.“

§ 17 Spolupráce s ostatními právníckými a fyzickými osobami

Policie spolupracuje s právníckými a fyzickými osobami

a) vykonávajícími činnost v oblasti

1. prevence kriminality a sociálně patologických jevů,

2. vzdělávacích aktivit na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti,

3. poskytování podpory, péče a pomoci obětem trestných činů,

4. zmírňování následků trestných činů, nebo

5. prevence a řešení následků krizových situací a mimořádných událostí na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti,

b) pracujícími s pachateli trestných činů a osobami se sociálně patologickým nebo obdobným rizikovým způsobem chování, nebo

c) vykonávajícími jinou činnost ve prospěch zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti.“

Strategie si klade za cíl zvyšovat prestiž policejní práce, vytvořit preventivní policejní aktivity orientované na problematiku etnických a národních minorit, zavést problematiku týkající se menšin do systému celoživotního vzdělávání policistů, umožnit zaměstnávání příslušníků menšin u PČR, zavést mechanismy, které umožní zvýšit efektivitu policejní práce ve vztahu k menšinovým komunitám. Strategie je jedním z mnoha nástrojů integrace příslušníků minorit i cizinců (Strategie, 2002).

Výsledkem systematické policejní práce s menšinami je (Strategie, 2008):

- profesionální přístup policistů k příslušníkům menšin
- maximální informovanost policie o specifikách menšin
- oboustranná důvěra mezi policií a příslušníky menšin
- úspěšný import práva a spravedlnosti do specifického prostředí sociálního vyloučení
- podíl policie na integraci příslušníků menšin do majoritní společnosti

Strategie (2002) na s. 5 upřesňuje skupiny osob, na které se ve svých záměrech vztahuje takto:

„Koncepce Strategie definuje principy policejní práce ve vztahu k osobám či komunitám osob, které se odlišují na základě etnických, rasových, náboženských či obecně kulturních zvláštností.

Strategie se ve svých záměrech vztahuje na:

A.

- *příslušníky národnostních menšin v ČR*

B.

- *cizince, kterým bylo uděleno povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR*
- *cizince, kteří jsou účastníky řízení o udělení azylu*
- *cizince, kterým byl na území ČR udělen azyl*
- *cizince s vízem za účelem strpění pobytu*
- *cizince s vízem za účelem dočasné ochrany*
- *cizinci pobývající krátkodobě na území ČR jako turisté.“*

Policejní práce ve vztahu k menšinám je založena na rovném, korektním přístupu a respektování jejich kulturních zvláštností (odlišnosti kulturních hodnot a vzorců jednání).

Strategií navrhované aktivity a mechanismy policejní práce, kterými se budu v další části této práce zabývat, nevyklučují jejich uplatnění na problematiku týkající se jakékoli národnostní menšiny v ČR, ať už současné nebo budoucí. Dá se totiž předpokládat, že k tradičně žijícím příslušníkům (bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské a ukrajinské národnostní menšiny) budou postupně přibývat příslušníci dalších národnostních menšin. Pro úplnost musím doplnit, že zmiňované mechanismy jsou již realitou. Proběhly, resp. průběžně probíhají pilotní projekty cílené na problematiku sociálně vyloučených lokalit (Cheb, Ostrava) a v současné době už řada těchto proaktivních nástrojů policie využívá v praxi, jak ke zkvalitnění komunikace

s příslušníky menšin a menšinových komunit, tak k efektivnímu řešení kriminality, které se těchto skupin obyvatelstva nějakým způsobem dotýkají.

Realizované mechanismy a opatření v oblasti práce PČR ve vztahu k menšinám, tak jak je uvádí aktualizovaná Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám (pro období let 2008-2012):

- vzdělávání a příprava policistů pro práci ve vztahu k menšinám
- zaměstnávání příslušníků menšin u PČR
- styčný důstojník pro práci s menšinami
- asistent PČR pro práci v sociálně vyloučených lokalitách
- specifická opatření zaměřená na prevenci kriminality a otevřenou spolupráci mezi policií a menšinami (např. Plán činnosti PČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám)

4.2.1 Vzdělávání a příprava policistů pro práci ve vztahu k menšinám

Soustavné kvalitní formování a profesionální vzdělávání policistů je předpokladem vysoké etické kvality a praktických dovedností policejního sboru. Z tohoto pohledu nedostatečná připravenost policistů pro práci s menšinami a řešení kriminality, která se příslušníků těchto menšin nějakým způsobem dotýká (kriminalita na které se příslušníci menšin přímo podílí, nebo jim naopak způsobuje újmu), snižuje efektivitu policejní práce s menšinami. Úspěšné zavedení nového stylu policejní práce ve vztahu k menšinám vyžaduje připravenost celého policejního sboru včetně řadových příslušníků na základních útvarech PČR, které je potřeba vybavit novými sociálními kompetencemi. Z tohoto důvodu byla problematika práce s menšinami zařazena do výukového programu na Středních policejních školách a Školních policejních střediscích v rámci tzv. Základní odborné přípravy nových policistů a do průběžného proškolení učitelů těchto škol. Do těchto výukových programů byla zapracována taková témata jako: integrace menšin, lidská práva a práva menšin, problémy multikulturní společnosti, práce s menšinami, znalost a respektování jiných etnik a národností, především jejich kulturních odlišností a zvyků, umění komunikovat s menšinami, řešení konfliktních situací, atd. Do výuky je kromě teoretické přípravy zařazen také praktický nácvik modelových situací, jejichž hlavním tématem je komunikace

s příslušníky menšin. Kromě těchto základních vzdělávacích aktivit pořádají Ministerstvo vnitra ČR i jednotlivé krajské správy kurzy a školení (např. v rámci projektu „Vzdělávání příslušníků Policie ČR v problematice integrace cizinců v České republice“, nebo „Strategie policejní práce s menšinami“) pro vybrané skupiny policistů, které lektorsky zajišťují styční důstojníci pro menšiny, ale také externí lektori z akademické obce a nevládních organizací, které se touto problematikou zabývají. Snahou PČR je pojmout veškeré tyto vzdělávací aktivity, jako povinnou součást celoživotního vzdělávání policistů na všech stupních. Konečným cílem pak je vychovat a vycvičit pro náročnou policejní práci všestranně kvalifikovaného profesionála, disponujícího vysokým etickým standardem (Strategie, 2006).

4.2.2 Zaměstnávání příslušníků menšin u Policie ČR

Jak už jsem konstatoval v kapitole 4, je sbor PČR výrazně etnicky homogenní, což odporuje multikulturnímu složení obyvatelstva ČR. Proto PČR, ve snaze toto změnit, vytvořila systémová opatření, jež podporují nábor příslušníků národnostních menšin k PČR - mechanismy propagace přijímání příslušníků menšin, oslovení a výběr vhodných adeptů, studijní programy pro příslušníky menšin a způsob jejich efektivního využití v policejní praxi. Tyto aktivity jsou v souladu s výzvou formulovanou v Programu činnosti světové konference OSN proti rasismu pro rok 2002, kde OSN mimo jiné vyzývá státy a nevládní organizace, aby prováděly aktivní nábor ve všech skupinách, včetně etnických menšin, do veřejné správy, policie a dalších orgánů majících vztah k trestnímu soudnictví. V roce 2006 proběhla první informační kampaň zaměřená na přijímání příslušníků menšin k PČR (Praha, Ústí nad Labem, Brno). Cílovou skupinu tvořili příslušníci všech národnostních a etnických menšin v ČR, jež splňují podmínky přijetí (minimálně středoškolské vzdělání a občanství ČR). Více si Ministerstvo vnitra ČR slibuje od projektu, který byl zahájen ve školním roce 2008/2009 na VPŠ a SPŠ MV ČR v Holešově. Tímto projektem, nazvaným „Policie pro všechny“, bylo umožněno příslušníkům menšin i cizincům ve všech režimech pobytu, aby získali na Střední policejní škole maturitní vzdělání v rámci už rozběhnutého čtyřletého maturitního studia a následně byli připraveni pro nástup do služebního poměru k PČR. V případě cizinců se očekává, že v průběhu studia získají české občanství, které je jednou z podmínek pro přijetí k PČR (Strategie, 2008).

Kromě toho, že se policie tímto projektem prezentuje, jako moderní organizace, která je otevřená přijímání příslušníků menšin, není možno nevidět i značný celospolečenský přínos

pro ČR. Spatřuji ho v budování vzájemné důvěry a spolupráce mezi PČR a menšinami, umožnění středoškolského vzdělání, což zároveň přispívá ke zvyšování konkurenceschopnosti příslušníků menšin na trhu práce. V současné době studuje na Střední policejní škole v rámci tohoto projektu zhruba 30 příslušníků menšin a aktivně jsou prostřednictvím náborové kampaně vyhledávání další uchazeči. V dalších letech bychom se tak měli setkávat stále častěji s policisty z řad Romů, Vietnamců, Ukrajinců i jiných národností. Policisté z řad menšin přinesou podstatné zefektivnění policejní práce zejména v prostředí sociálně uzavřených komunit, které tvoří v převážné míře příslušníci menšin. Dá se předpokládat, že například policista romského původu bude jistě úspěšnější v policejní práci vůči občanům stejné rasy a to nejen díky znalosti prostředí, ale i prostřednictvím získané důvěry. Celkově je tedy přijímání příslušníků menšin pro policii výhodné a významně zvyšuje její hodnocení v očích veřejnosti.

4.2.3 Styčný důstojník pro práci s menšinami

Funkce styčných důstojníků pro práci s menšinami (dále jen SD) byly zřízeny v roce 2005 na všech krajských správách PČR. Spolu s jejich zavedením byly vytvořené také jejich pracovní skupiny složené většinou z pracovníků úseku odhalování extrémistické kriminality, z Preventivně informační skupiny (PIS), Služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV), z úseku služby cizinecké a pohraniční policie i z příslušníků základních útvarů PČR. Vždy přitom záleží na místních podmínkách. SD je specializovaným pracovníkem na problematiku policejní práce ve vztahu k menšinám. Jeho služeb mohou dále využívat ostatní policejní složky pro řešení problémů ve své působnosti. Cílem jeho práce je především hledání a využívání nástrojů pro efektivnější řešení specifických druhů kriminality, které se menšin a jejich příslušníků dotýkají. V rámci své působnosti realizuje proaktivní opatření a preventivní činnost, které PČR usnadňuje kontakt a komunikaci s menšinami a uzavřenými komunitami. SD plní například tyto úkoly (Strategie, 2008):

- zprostředkování komunikace mezi policií a menšinovými společenstvími
- pomoc v rámci působnosti při řešení konkrétních problémů příslušníků menšin
- působí jako konzultant při řešení záležitostí, jež se z pohledu policie týkají problematiky menšin

- systematický monitoring struktury menšin v lokalitě
- formulace priorit Plánu činnosti PČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám v dané lokalitě a systematická realizace a koordinace záměrů z něho plynoucích
- prevence a potírání kriminality, jež se týkají menšinových komunit
- vytipování občanů z řad minorit pro práci u PČR
- mediace případných konfliktů mezi příslušníky menšin a majoritou, resp. příznivci extrémistických hnutí
- systematická spolupráce s místně příslušnými orgány obcí a měst, s nestátními organizacemi a vůdčími představiteli minorit při řešení konkrétních problémů života menšin, spadajících do působnosti policie

Díky transparentním kontaktům na příslušníky menšinových společenství, obyvatele sociálně vyloučených lokalit a jejich sdružení i úzkým kontaktům s úředníky samospráv a s nevládními organizacemi, které mají sociální situaci menšinových společenství dobře zmapovanou, mají SD potřebné informace o celkové situaci v menšinových komunitách. Tyto informace jim následně umožňují orientovat se správně ve specifickém prostředí, rozpoznávat strukturovanost menšinových společenství a volit vhodné partnery ke komunikaci a spolupráci. Práce SD vyžaduje komplexní pohled na celou problematiku a komplexní přístup k ní. SD aktivně spolupracují se všemi členy svých pracovních skupin a s kolegy na nižších úrovních. Jednotliví SD jsou ve vzájemném služebním kontaktu, konkrétní aktivity i výsledky své plánovité činnosti navzájem konzultují se svými kolegy na pravidelných poradách, nebo předávají v rámci školení ostatním policistům speciálně vyčleněným na řešení konkrétních problémů menšin v daném místě (lichva, dětská prostituce, distribuce drog apod.). Práce SD přináší zefektivnění policejní práce ve vztahu k menšinám, zejména pak v oblasti odhalování latentní (skryté) kriminality týkající se menšinových komunit obývajících sociálně vyloučené oblasti. Představuje systémový preventivní přístup PČR ve vztahu k menšinovým skupinám obyvatel (Strategie, 2008).

4.2.4 Specialisté na úrovni Územních odborů a Obvodních odděleních Policie ČR

Osvědčeným krokem, který pomáhá policii navázat komunikaci s menšinami a uzavřenými komunitami, je zřízení několikačlenné pracovní skupiny, nebo i jednotlivých policistů na úrovni Územních odborů a Obvodních oddělení PČR (např. pracovní tým pro potírání lichvy). Tito policisté jsou přednostně vybíráni na základě dobrovolnosti a projeveného zájmu o tuto činnost a speciálně se zaměřují v rámci své policejní práce na řešení konkrétních problémů menšin v daném místě (lichva, kuplířství, dětská prostituce, vydírání, různé typy násilí atd.). Nezabývají se pouze následky kriminálního jednání, ale soustřeďují se také na účinnou prevenci. V případě pracovních skupin se jejich profesní složení odvíjí od konkrétní situace a podmínek daného útvaru PČR. Zpravidla se tyto pracovní skupiny skládají z pracovníků služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV), zástupců základních útvarů a pracovníka preventivně informační skupiny (PIS). Policisté jsou na danou problematiku adekvátně proškoleni. Tito policisté se nepřetržitě (dle rozpisu služeb) pohybují ve vytipovaných lokalitách, kde se za doprovodu terénních sociálních pracovníků a asistentů policie setkávají s jejich klienty (příslušníky menšinových komunit), kteří potřebují policejní pomoc či radu. Přitom se zaměřují především na oběti a svědky trestné činnosti, kteří se za jistých okolností (strach, nevědomost, nedůvěra) na policii se svými problémy většinou neobracejí. V případě lichvy jde o zajištění ochrany oběti a svědka, motivace ke spolupráci s policií, případně zajištění informovanosti místních občanů o rizicích spojených s lichvou. V té samé věci navštěvují pravidelně také komunitní centra, nízkoprahové kluby, systematicky spolupracují s místními státními či nestátními institucemi zabývajících se problematikou menšin apod. Díky těmto kontaktům, získaným místním znalostem, zmiňované spolupráci na místní úrovni a trvale upevňované důvěře, se policistům daří úspěšně zjišťovat širší poznatkovou základnu pro některé specifické typy kriminálního jednání páchaného, jak příslušníky menšin uvnitř menšinového společenství, tak směřující vůči nim z vnějšku (rasově motivované trestné činy). Zjištěné poznatky následně mohou využít pro svou práci ostatní složky PČR, např. oddělení hospodářské kriminality, mravnostní kriminality (Vybrané příklady dobré praxe, 2007).

4.2.5 Asistent Policie ČR pro práci v sociálně vyloučených lokalitách

Mechanismus asistenta policie pro práci v sociálně vyloučených lokalitách (dále jen AsP) využívá PČR jako doplněk SD od roku 2003. Úspěšně realizované projekty (Cheb, Ostrava)

způsobily, že se tento institut trvale využívá v policejní praxi při řešení specifických forem kriminality zejména v podmínkách sociálně vyloučených lokalit obývaných z větší části lidmi s menšinovou etnicitou. Přitom je jedno, zda jde o kriminalitu, při níž se obyvatelé zmiňovaných lokalit stávají oběťmi trestné činnosti, tak i kriminality, kterou páchají sami. AsP se postupem času vyprofiloval, jako standardní sociální služba. Činnost AsP je tedy od roku 2007 realizovaná podle Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (v rámci služeb sociální prevence a sociálního poradenství resp. terénních programů). Poskytování této služby je vázáno partnerstvím a úzkou spoluprací poskytovatele služby s PČR uzavřeným na základě písemné dohody. Poskytovatelem (zaměstnavatelem) služby AsP může být instituce samosprávy, nebo nevládní organizace. Na vedení AsP se poskytovatel služby podílí ve spolupráci s PČR (koordináční schůzky). Výběr vhodného kandidáta zvažují obě strany opět společně (Metodika činnosti AsP pro práci v sociálně vyloučených lokalitách, 2007).

Cílem služby AsP je dle příslušné metodiky (Metodika činnosti AsP pro práci v sociálně vyloučených lokalitách, 2007, s. 5):

- *„usnadnit obyvatelům sociálně vyloučených lokalit kontakt a komunikaci s policií*
- *navázání pozitivního vztahu mezi Policií ČR a lidmi žijícími v sociálně vyloučených lokalitách*
- *pomoci Policii ČR s orientací v sociálně vyloučených lokalitách.“*

Ve vztahu ke klientům AsP (Metodika činnosti AsP pro práci v sociálně vyloučených lokalitách, 2007, s. 7):

- *„zprostředkovávají kontakty obětí a svědků trestné činnosti s Policií ČR,*
- *informují obyvatelé lokality o rizicích spojených s latentní kriminalitou,*
- *vysvětlují obětem závažnost dané situace a také možnosti spolupráce s policií při řešení konkrétního problému,*
- *pomáhají policii při vytipování osob, ochotných přispět k objasnování trestné činnosti,*
- *poskytují podporu osobám spolupracujícím s policií.“*

Stručně se dá jeho činnost popsat následovně. Asistent policie je v permanentním kontaktu s příslušníky sociálně vyloučené lokality a díky tomu získává snáze jejich důvěru nutnou pro práci v daném prostředí a zároveň dobrou znalost prostředí komunity. K jeho klientům patří především oběti a svědci latentní (skryté) kriminality (vydírání, lichva, distribuce drog, kuplířství, dětská prostituce atd.). AsP funguje jako spojka mezi policií a obyvateli sociálně vyloučených lokalit, usnadňuje jejich vzájemnou komunikaci, čímž umožní lidem žijícím v tomto prostředí snazší přístup ke službám či pomoci ze strany PČR. Policii pak pomáhá s orientací v sociálně vyloučených lokalitách a ta pak díky tomu dokáže specifickou trestnou činnost efektivně vyhledávat a postihovat. Z výše uvedeného vyplývá, že služba AsP je prospěšná oboustranně, jak pro samotné klienty resp. příslušníky menšin, tak pro PČR.

4.2.6 Plán činnosti Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám

Plán činnosti PČR ve vztahu k etnickým a národnostním menšinám (dále jen Plán činnosti) vznikl v rámci Strategie, jako podpora systémového přístupu PČR k problematice menšin. Tento mechanismus byl zaveden do policejní praxe zároveň s mechanismem SD v roce 2005. Jedná se o opatření, které umožňuje stanovení konkrétních cílů ve vztahu k příslušníkům menšin a minorit, prostředků jejich dosahování a mechanismů kontroly jejich plnění a efektivity. Plány činnosti sestavují v rámci jednotlivých krajských správ PČR SD se svými pracovními skupinami. Každý takto vzniklý plán vychází z odlišných podmínek a reflektuje specifika (národnostní a etnické složení populace) konkrétního území kraje a zahrnuje (Strategie, 2002):

- aktivity týkající se vzdělávání vytipovaných policistů v problematice policejní práce v multikulturní společnosti
- konkrétní formy spolupráce PČR s menšinami (jejich zástupci) a se zástupci samosprávy, státní správy či nevládních organizací, které se věnují problematice menšin
- preventivní akce a spolupráce se školami v regionu, jako prostředek pro získání orientace uvnitř menšinových skupin a navázání pozitivního kontaktu a vztahu s nimi - pořádání přednášek na vybraných základních a středních školách (včetně policejních) k otázkám rasismu, extremismu, multikulturního soužití, účast na táborech pro děti

z menšinových skupin, pořádání dětských dnů a zajišťování dalších volnočasových projektů pro menšiny ve spolupráci s nevládními organizacemi

- systematický monitoring skladby menšinového obyvatelstva (příslušníků a komunit národnostních menšin a cizinců) v dané lokalitě
- evidenci vlastní činnosti formou terénních zpráv, předávání těchto výstupů nadřízeným složkám PČR (Policejnímu prezidiu ČR, Ministerstvu vnitra ČR, vedení správy), zhodnocení plnění plánu činnosti a aktualizace plánu pro následující rok
- prostředky dosažení cílů, zodpovědnost za realizaci cílů v daném regionu, termín realizace a splnění cílů (systematická realizace a koordinace je v kompetenci SD a jejich pracovních skupin)

4.1 Etický kodex Policie ČR

Etický kodex PČR byl vydán MV ČR v roce 2005 a vychází z Etického kodexu policejní práce Mezinárodní asociace policejních ředitelů (Law Enforcement Code of Ethics – 1989). Etický kodex policisty vyjadřuje základní etické principy policejní práce, přispívá ke zvýšení její etiky a je využíván jako etický normativ výuky a výcviku příslušníků PČR. Vzhledem k tomu, že přístup PČR k příslušníkům menšin představuje velmi důležitý parametr policejní práce v podmínkách multikulturní společnosti, je věnováno této problematice jedno z klíčových ustanovení Etického kodexu PČR. Etický kodex PČR začíná slovy:

„Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti, založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.“

Jedno z klíčových ustanovení tohoto kodexu obsahuje tezi o rovném policejním přístupu ke každé osobě bez rozdílu. V části 3 se mimo jiné uvádí:

„Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,“

Toto ustanovení mj. znamená respekt ke kulturní a hodnotové odlišnosti všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony České republiky. Nejedná se ale v žádném případě o zvýšenou toleranci k nezákonnému jednání členů minorit. Jak uvádí Strategie (2002):

„Respektování odlišnosti naopak vyžaduje pozitivní snahu pochopit odlišnost kulturních hodnot a vzorců jednání, na jejichž základě nemůže být příslušník etnické či národnostní menšiny odsuzován, vylučován, omezován či obecně diskriminován (přímo či nepřímo), pokud z jeho strany nedochází k porušení zákona.“

To znamená, že pouze při respektu příslušníků policie ke kulturní a hodnotové odlišnosti členů minorit, může být dosaženo deklarované rovnosti přístupu bez rozdílu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ÚVOD K PRAKTICKÉ ČÁSTI

S narůstající migrací jsou státy nuceny reagovat na změny etnického složení obyvatelstva odpovídajícími vládními programy. Modely imigrační a národnostně menšinové politiky cílových zemí sdílí shodný cíl – zabránění etnickým konfliktům a destabilizaci země. Liší se svými přístupy k etnickým menšinám a jejich vztahu s majoritní společností či integračními postupy.

Nově vzniklé mechanismy policejní práce ve vztahu k menšinám jsou založené na uplatňování rovného a korektního přístupu a respektování menšinových odlišností (etnicity). Respektování odlišnosti však v žádném případě neznamená zvýšenou toleranci k nezákonnému jednání členů menšin. Naopak vyžaduje pozitivní snahu pochopit odlišnost kulturních hodnot a vzorců jednání, na jejichž základě nemůže být příslušník menšiny či cizinec odsuzován, vylučován, omezován či obecně diskriminován, pokud z jeho strany nedochází k porušení zákona.

Většina opatření v oblasti práce PČR ve vztahu k menšinám využívá možnost tzv. pozitivní diskriminace, je zaměřena na příslušníky všech menšin a je pojímána, jako snaha pomoci při jejich integraci. Přesto, nebo právě proto zároveň zaznívají především z řad laické veřejnosti silné hlasy, které k těmto změnám přihlížejí spíše s pesimismem. Zároveň vidí v tomto vstřícném přístupu k menšinám „diskriminaci naruby“, kdy příslušníci majoritní společnosti se přizpůsobují minoritám (většina se podřizuje menšině) v zájmu zlepšení problematiky menšin, avšak s nejasnými vidinami na úspěch.

5.1 Cíl výzkumu a výzkumný problém

Svůj výzkum jsem zaměřil na postavení národnostních a etnických menšin v podmínkách současné ČR. Zabýval jsem se otázkou, zda státní orgány a především PČR vnímají neustále se zhoršující bezpečnostní situaci země z důvodů neřešení národnostních otázek (především romského etnika) a jaké aktivity a směry policejní práce ve vztahu k problematice menšin volí.

Cílem výzkumu bylo především zjistit postoje příslušníků většinové i menšinové společnosti k novým formám a metodám policejní práce zohledňujících etnicitu

menšin, jež jsou ústupkem od represe a spíše se zaměřují na prevenci a pomoc při jejich integraci.

5.2 Výzkumné otázky

Před začátkem výzkumu jsem si položil otázky týkající se mého výzkumu, které mě nejvíce zajímají, abych si na ně mohl po skončení výzkumu a dílčím vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření odpovědět.

1. Jaký je názor začínajících policistů z řad majority a studentů Čtyřletého maturitního studia (příslušníků menšin přijatých v rámci projektu „Policie pro všechny“) studujících při VPŠ a SPŠ MV v Holešově na zavádění nových forem a metod policejní práce s národnostními a etnickými menšinami, ústup od tradičního represivního stylu policejní práce k práci preferující prevenci a zohledňující etnicitu a kulturní zvláštnosti menšin.

Příklady č. 1 – 5 a položky v dotazníku č. 1 – 14.

2. Jaký význam přikládají začínající policisté z řad majority a studenti Čtyřletého maturitního studia (příslušníci menšin přijati v rámci projektu „Policie pro všechny“) studující na VPŠ a SPŠ MV v Holešově systematickému vzdělávání příslušníků Policie ČR pro práci s menšinami, s cílem připravit policisty k úspěšnému řešení interetnických konfliktů, zvládnání rozdílů a jednání policistů s menšinami.

Příklad č. 6 a položky v dotazníku č. 15 – 18.

3. Jaký je názor začínajících policistů z řad majority a studentů Čtyřletého maturitního studia (příslušníků menšin přijatých v rámci projektu „Policie pro všechny“) studujících při VPŠ a SPŠ MV v Holešově na snahy Policie ČR, zvýšeným úsilím přilákat a zaměstnat ve svých řadách pokud možno co nejvíce příslušníků menšin (Projekt „Policie pro všechny“)?

Příklad č. 7 a položky v dotazníku č. 19 – 20.

5.3 Proměnné

Ve svém výzkumu jsem definoval postoje, začínající policisty v Základní odborné přípravě (příslušníky majoritní společnosti) a studenty Čtyřletého maturitního vzdělávání (příslušníky

menšin) na Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Holešově (dále jen VPŠ a SPŠ MV v Holešově).

5.4 Výzkumný vzorek

Základním souborem byli policisté a studenti střední školy. Po určení základního vzorku jsem stanovil konkrétní požadavky na výběrový soubor. Snažil jsem se zaměřit svůj výzkum na dvě skupiny obyvatelstva, kterých se problém přímo týká: Začínající policisty v Základní odborné přípravě (dále jen ZOP) a studenty Čtyřletého maturitního vzdělávání na VPŠ a SPŠ MV v Holešově. Přitom první skupinu tvoří příslušníci majoritní společnosti a druhou pak příslušníci menšin přijati ke studiu v rámci projektu „Policie pro všechny“. Věkové složení respondentů: 15-20 let. Se všemi respondenty jsem v přímém kontaktu, jelikož jsem pracovníčně zařazen jako policista u zmiňované policejní školy.

Výzkumný soubor činil 60 respondentů, z toho 30 bylo příslušníků majoritní společnosti a 30 respondentů tvořili příslušníci menšin.

5.5 Metoda výzkumu

Pro svou práci jsem si vybral výzkum kvantitativní, protože se domnívám, že kvantita, čili více subjektivních názorů v tomto případě zaručí přesnost a objektivitu výzkumu. Dá se totiž předpokládat, že názory respondentů na zkoumanou problematiku budou do jisté míry ovlivněné např. osobními zkušenostmi, vrozenou nedůvěrou, předsudky, situací ve společnosti.

Protože jsem si zvolil kvantitativní druh výzkumu, jako výzkumnou metodu jsem vybral dotazník (viz příloha). Na konkrétních příkladech z policejní praxe, prezentujících nový styl policejní práce s menšinami, jsem se pokusil posbírat názory respondentů na dané výzkumné otázky. Jednotlivé příklady, jež se dají aplikovat na jakoukoliv národnostní komunitu žijící v české společnosti, jsem obohatil o doplňující položky uvedené ve formě tvrzení, ke kterým se respondent kladně či záporně vyjadřuje a které poslouží k podrobnějšímu vystižení dané problematiky. Položky č. 2, 3, 8, 9, 13, 16, 17 a 18 dotazníku jsem po drobných úpravách převzal ze sociologického výzkumu společnosti Universitas: Výzkum zaměřený na vztah Policie ČR a národnostních a etnických menšin v české společnosti.

Dotazník zároveň umožňuje respondentům volně se vyjádřit k jednotlivým příkladům policejní práce ve vztahu k menšinám a prezentovat tak v krátkosti svůj způsob řešení. V dotazníku jsou zastoupeny jak otázky otevřené, tak uzavřené s nabídkou škály možných odpovědí. U sběru dotazníků jsem byl fyzicky přítomen především z důvodu vysvětlení případných dotazů.

5.6 Organizace výzkumu

Výzkum proběhl v měsíci únoru 2010 v průběhu jednoho týdne. Místem výzkumu byla VPŠ a SPŠ MV ČR v Holešově a uskutečnil se v rámci výuky přímo na kmenových učebnách respondentů s povolením ředitele školy a za pomoci učitelů a vychovatelů SPŠ.

Na základě anonymního dotazníkového šetření činil získaný vzorek v případě policistů 30 respondentů, v případě příslušníků menšin jen 25 respondentů z důvodu předčasného ukončení studia.

Dotazníky byly rozdány jen v tištěné formě.

5.7 Způsob zpracování dat

Zpracování dat proběhlo v těchto fázích:

1. sesbírání dotazníků,
2. sčítání jednotlivých odpovědí,
3. zobrazení získaných dat pomocí tabulek (procentní vyjádření výsledků šetření),
4. shrnutí výsledků šetření a zodpovězení výzkumných otázek,
5. závěry a doporučení.

6 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Ve vyhodnocení výzkumu jsem se zejména věnoval těm položkám a výsledkům dotazníkového šetření, které mají z hlediska zodpovězení výzkumných otázek a cíle výzkumu určitou vypovídající hodnotu.

6.1 Faktografická data

V této části přináším základní údaje o výsledcích šetření a to pro oba dva cílové soubory respondentů najednou (majoritu tvoří policisté v Základní odborné přípravě, menšiny pak studenti Čtyřletého maturitního studia studující na Vyšší policejní škole a Střední policejní škole MV v Holešově), zpracované do přehledových tabulek pomocí nástroje Microsoft Office Excel 2007. Jde o procentní vyjádření podílů všech odpovědí na dané položky v dotazníku a slovní dílčí vyhodnocení těchto výsledků, přitom číslo tabulky odpovídá číslu položky v dotazníku.

Tab. 1. Pohlaví respondentů.

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Pohlaví respondentů	muž	26	87	14	54	40	71
	žena	4	13	12	46	16	29

Z tabulky vyplývá, že se dotazníkového šetření zúčastnilo celkem 71% mužů a 29% žen.

Tab. 2. Názory na integraci národnostních a etnických menšin.

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Nechat menšinám specifika	ano	16	53	15	58	31	55
	ne	9	30	1	4	10	18
	nevím	5	17	10	38	15	27
Menšiny by se měly přizpůsobit	ano	28	93	19	73	47	84
	ne	2	7	6	23	8	14
	nevím	0	0	1	4	1	2

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Příchozí potřebují pomoc	ano	22	73	20	76	42	75
	ne	6	20	3	12	9	16
	nevím	2	7	3	12	5	9

V názoru na integraci menšin převažuje shodné stanovisko pro zachování kulturních a náboženských tradic (specifika). Obě skupiny respondentů výrazně prosazují názor, že příchozí potřebují pomoc, zároveň však zaznívá silný názor především z řad majority (93 %, menšiny jen 73%), že by se menšiny měly přizpůsobit. Z uvedených výsledků lze vyčíst určitou rozpolcenost a asimilační naladění respondentů v názorech na problematiku integrace menšin.

Tab. 3. Názory na přijímání zvláštních státních programů na zlepšení přístupu PČR k menšinám.

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
O existenci takových programů nic nevím	ano	18	60	9	35	27	48
	ne	12	40	17	65	29	52
	nevím	0	0	0	0	0	0
Pro práci s těmito skupinami jsou zapotřebí jiné přístupy	ano	22	73	13	50	35	63
	ne	7	23	8	31	15	27
	nevím	1	4	5	19	6	10
Tyto programy zvyšují pocit, že někteří obyvatelé státu jsou zvýhodňováni	ano	11	37	4	15	15	27
	ne	10	33	18	70	28	50
	nevím	9	30	4	15	13	23
Jsou to jen deklarační a prázdňá slova, v praxi tyto programy nikdo nerespektuje	ano	11	37	12	46	23	41
	ne	10	33	6	23	16	29
	nevím	9	30	8	31	17	30
Tyto programy jsou žádoucí a prospěšné	ano	15	50	19	73	34	61
	ne	5	17	4	15	9	16
	nevím	10	33	3	12	13	23

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Zvláštní péče může některým skupinám vadit a ponižovat je	ano	17	57	15	58	32	57
	ne	6	20	5	19	11	20
	nevím	7	23	6	23	13	23
Policisté mají k těmto programům většinou nedůvěru a nechut'	ano	13	44	5	19	18	32
	ne	7	23	6	23	13	23
	nevím	10	33	15	58	25	45
Bez takových programů budou problémy s menšinami stále vážnější	ano	20	67	16	62	36	64
	ne	5	17	5	19	10	18
	nevím	5	16	5	19	10	18

Ve vztahu ke specifickým programům ČR, zaměřeným na zlepšení policejních přístupů k menšinám, panuje mezi majoritou i menšinou shoda v tom, že jsou tyto přístupy potřebné (majorita dokonce 73%), žádoucí a prospěšné (menšiny 73%), a že bez takových programů budou problémy s menšinami stále vážnější. 70% respondentů z řad menšin nechápe tyto programy, jako zvýhodňování určité skupiny obyvatelstva, naopak 37% respondentů z řad majority toto zvýhodňování potvrzuje a 30% se neumí jednoznačně rozhodnout. Zároveň však shodně vyjadřují obavy (majorita 57%, menšiny 58%), že zvláštní péče může některým národnostním skupinám vadit, ponižovat je. Zarážející je poměrně malé, 40% povědomí majoritní části respondentů (policistů) o existenci těchto programů.

Tab. 4. Názory na řešení kriminality uvnitř menšinového společenství zřízením Speciální pracovní skupiny (Příklad č. 1).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
S uvedeným postupem souhlasím	ano	26	87	24	92	50	89
	ne	4	13	2	8	6	11
	nevím	0	0	0	0	0	0
Postup zbytečně zatěžuje a zaměstnává policisty - jinde by mohli být užitečnější	ano	6	20	2	8	8	14
	ne	24	80	16	62	40	72
	nevím	0	0	8	30	8	14

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Kriminalitu uvnitř menšinového společenství by si měly menšiny vyřešit samy	ano	1	3	2	8	3	5
	ne	27	90	19	73	46	82
	nevím	2	7	5	19	7	13

Z tabulky č. 4 vyplývá jednoznačná podpora (majorita 87%, menšiny 92%) pro využívání Speciálních pracovních skupin v rámci policejní práce při řešení kriminality uvnitř menšinových komunit. Rovněž jednoznačně (majorita 90 %, menšiny 73%) se obě skupiny respondentů vyjádřily proti tvrzení, aby si tuto kriminalitu řešily menšiny samy.

Tab. 5. Názory na nezbytnost nových aktivit využívaných PČR k vyhledávání trestné činnosti a sociálně patologických jevů uvnitř uzavřených národnostních komunit (sociálně vyloučené lokality).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Neustálá přítomnost policisty v rizikovém prostředí	ano	23	77	18	70	41	73
	ne	6	20	4	15	10	18
	nevím	1	3	4	15	5	9
Místní znalost tohoto prostředí	ano	27	90	19	73	46	82
	ne	3	10	2	8	5	9
	nevím	0	0	5	19	5	9
Osobní kontakt s jejími obyvateli	ano	27	90	19	73	46	82
	ne	2	7	4	15	6	11
	nevím	1	3	3	12	4	7
Spolupráce s místními státními i nestátními organizacemi a zástupci menšin	ano	25	83	22	84	47	84
	ne	3	10	1	4	4	7
	nevím	2	7	3	12	5	9
Spolupráce všech složek PČR	ano	24	80	15	58	39	70
	ne	4	13	5	19	9	16
	nevím	2	7	6	23	8	14

Převážná část respondentů považuje za nezbytné při vyhledávání trestné činnosti uvnitř menšinových komunit, aby pověření policisté trávili v tomto rizikovém prostředí maximum

času, mapovali prostředí, navazovali osobní kontakt s místním obyvatelstvem a využívali spolupráce všech zainteresovaných stran včetně samotných příslušníků menšin.

Tab. 6. Názory na řešení kriminality uvnitř menšinového společenství vyčleněním samostatného policejního pracovníka (Příklad č. 2).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
S uvedeným postupem souhlasím	ano	28	93	21	81	49	88
	ne	2	7	5	19	7	13
	nevím	0	0	0	0	0	0
Policista má vytvořený prostor pro preventivní práci s menšinami	ano	18	60	18	69	36	64
	ne	10	33	4	15	14	25
	nevím	2	7	4	15	6	11
Policista je dostatečně motivován k preventivní práci s menšinami	ano	9	30	5	19	14	25
	ne	16	53	13	50	29	52
	nevím	5	17	8	31	13	23

Z tabulky č. 6 vyplývá jednoznačná podpora (majorita 93%, menšiny 81%) využívání samostatných policejních pracovníků na úrovni Obvodních oddělení PČR pro řešení kriminality uvnitř menšinových komunit. 64% všech respondentů zastává názor, že policisté mají vytvořený dostatečný prostor pro preventivní práci s menšinami, nejsou ale pro tuto práci dostatečně motivováni (majorita 53%, menšiny 50%).

Tab. 7. Názory na řešení kriminality uvnitř menšinového společenství zřízením institutu Styčného důstojníka pro problematiku menšin (Příklad č. 4)

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
S uvedeným postupem souhlasím	ano	27	90	22	85	49	88
	ne	3	10	4	15	7	13
	nevím	0	0	0	0	0	0

Využívání institutu Styčného důstojníka pro problematiku menšin při řešení kriminality uvnitř menšinových společenství dotázaní respondenti jednoznačně schvalují (majorita 90%, menšiny 85%).

Tab. 8. Názory na řešení problematiky menšin obývajících sociálně vyloučené lokality (zvýšený výskyt kriminality, zdevastované a nebezpečné).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Volit politiku jejich izolace a spíše tyto oblasti jen důsledně kontrolovat	ano	9	30	7	27	16	29
	ne	19	63	13	50	32	57
	nevím	2	7	6	23	8	14
Nechat je být, ať si řeší své problémy sami	ano	3	10	0	0	3	5
	ne	27	90	22	85	29	52
	nevím	0	0	4	15	4	7
Aktivně se snažit tyto občany přemístit někam jinam	ano	10	33	13	50	23	41
	ne	16	53	8	31	24	43
	nevím	4	13	5	19	9	16
Spíše do těchto oblastí investovat a vnášet tam osvětu a vzdělání	ano	19	63	18	69	37	66
	ne	8	27	4	15	12	21
	nevím	3	10	4	15	7	13

V položce č. 8 měli respondenti vyjádřit svůj názor na praktické řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit. 66% dotázaných, na jedné straně propaguje pozitivní přístup (investice, osvěta, vzdělávání a pomoc z venčí), na straně druhé 30% zástupců majority a 27% zástupců menšin by volilo razantní postup – izolaci a důslednou kontrolu těchto oblastí. Přesná polovina respondentů z řad menšin by občany z tohoto závadového prostředí odstěhovala někam jinam, s čímž nesouhlasí 53% respondentů z řad majority.

Tab. 9. Názory na některé aktivity PČR směřující k romské komunitě.

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Spolupráce s nevládními organizacemi	neprobíhá	1	3	2	8	3	5
	probíhá bez efektu	15	50	9	34	24	43
	účinné	3	10	1	4	4	7
	nevím	11	37	14	54	25	45
Přednášky a akce Preventivně informační skupiny	neprobíhá	3	10	2	8	5	9
	probíhá bez efektu	16	53	12	46	28	50
	účinné	5	17	6	23	11	20
	nevím	6	20	6	23	12	21
Individuální aktivity jednotlivých policistů	neprobíhá	5	17	7	27	12	21
	probíhá bez efektu	10	33	2	8	12	21
	účinné	9	30	10	38	19	35
	nevím	6	20	7	27	13	23
Asistenti policie	neprobíhá	5	17	1	4	6	11
	probíhá bez efektu	7	23	7	27	14	25
	účinné	8	27	5	19	13	23
	nevím	10	33	13	50	23	41
Styčný důstojník pro menšiny	neprobíhá	0	0	3	12	3	5
	probíhá bez efektu	6	20	4	15	10	18
	účinné	15	50	13	50	28	50
	nevím	9	30	6	23	15	27

Názory na konkrétní aktivity PČR ve vztahu k menšinám ukázaly značný podíl neinformovaných. Zvlášť zářející je existence této skutečnosti u policistů tedy majority, kdy takto odpověděla přibližně třetina dotázaných. Zhruba polovina respondentů vidí tyto aktivity jako neúčinné, přičemž výjimku tvoří jen Styčný důstojník pro menšiny. Za účinnou policejní aktivitu ho označila celá polovina respondentů.

Tab. 10. Názory na řešení latentní kriminality uvnitř menšinového společenství využíváním institutu Asistenta PČR (Příklad č. 4).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
S uvedeným postupem souhlasím	ano	28	93	23	88	51	91
	ne	2	7	3	12	5	9
	nevím	0	0	0	0	0	0
AsP usnadní kontakt s PČR	ano	23	77	19	73	42	75
	ne	2	7	3	12	5	9
	nevím	5	17	4	15	9	16
AsP přispěje k navázání pozitivního vztahu vztahu mezi menšinami a PČR	ano	17	57	17	65	34	61
	ne	7	23	6	23	13	23
	nevím	6	20	3	12	9	16
AsP umožní PČR získat místní znalost prostředí	ano	24	80	18	69	42	75
	ne	3	10	2	8	5	9
	nevím	3	10	6	23	9	16
AsP by měl být přednostně vybírán z příslušníků zájmové komunity	ano	25	83	17	65	42	75
	ne	4	13	5	19	9	16
	nevím	1	3	4	15	5	9

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že s využíváním institutu Asistenta policie v policejní práci zaměřené na řešení latentní (skryté) kriminality uvnitř menšinového společenství respondenti jednoznačně souhlasí (majorita 93%, menšiny 88%). Podle nich tato aktivita usnadní kontakt a navázání pozitivního vztahu mezi menšinami a PČR, zároveň umožní získat policistům místní znalost prostředí. V této souvislosti poměrně značná část obou skupin respondentů (23%) popírá možnost navázání pozitivního vztahu a 16% neví.

Tab. 11. Názory na řešení kriminality dětí menšin v podmínkách sociálního vyloučení prostřednictvím preventivních programů, projektů a akcí (Příklad č. 5).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
S uvedeným postupem souhlasím	ano	25	83	25	96	50	89
	ne	5	17	1	4	6	11
	nevím	0	0	0	0	0	0

Řešení kriminality dětí menšin v podmínkách sociálního vyloučení za pomoci preventivních policejních aktivit schvaluje 83% dotázaných příslušníků majority a 96% příslušníků menšin.

Tab. 12. Názory na volbu jednoho přístupu, který přispěje ke snížení kriminality dětí menšinových národností.

	majorita		menšiny		celkem	
	Σ	%	Σ	%	Σ	%
Prevence a zvláštní přístup ze strany PČR	5	17	6	23	11	20
Zavedení represivních opatření (tresty)	4	13	6	23	10	18
Obojí přístup (prevence i represe)	21	70	14	54	35	63

Podle tabulky č. 12 se dotázaní respondenti shodují (majorita 70%, menšiny 54%) na komplexním přístupu k řešení kriminality dětí menšinových národností, tzn. využívání prevence a zvláštního přístupu a zároveň zavádění represivních opatření obecně (tvrdší tresty a snížení trestní odpovědnosti pro mladé delikventy v Českém právu).

Tab. 13. Názory na preventivní aktivity PČR vůči menšinám.

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Osobně jsem se setkal s nějakým preventivním programem pořádaným PČR	ano	14	47	18	69	32	57
	četnost	27		18		45	
	ne	16	53	8	31	24	43
Programy mohou menšinám vadit a ponižovat	ano	6	20	12	46	18	32
	ne	16	53	8	31	24	43
	nevím	8	27	6	23	14	25
Věnovat se menšinám má smysl	ano	24	80	22	85	46	82
	ne	2	7	0	0	2	4
	nevím	4	13	4	15	8	14
Tato prevence musí být směřována především na děti a mládež	ano	23	77	18	69	41	73
	ne	4	13	6	23	10	18
	nevím	3	10	2	8	5	9

Integraci menšin do české společnosti usnadňují i některé aktivity (programy a projekty) PČR. Zhruba polovina (53%) dotázaných policistů se s těmito programy údajně nesešla.

Naopak častěji se s preventivními aktivitami osobně setkávají zástupců menšin (69 %). Přitom obě skupiny respondentů (majorita 80%, menšiny 85%) podporují tvrzení, že takovéto programy mají smysl a že prevence by měla být směřována především na děti a mládež. Přibližně polovina menšin se obává možné stigmatizace (majorita jen 20%).

Tab. 14. Názory na význam zavádění preventivních programů.

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Navázání kontaktu, vzájemné poznání a pozitivní vztah mezi PČR a příslušníky menšin	ano	20	67	21	81	41	73
	ne	3	10	2	8	5	9
	nevím	7	23	3	12	10	18
Vytažení dětí ze sociálně závadového prostředí	ano	26	87	19	73	45	80
	ne	3	10	2	8	5	9
	nevím	1	3	5	19	6	11
Vytvoření bohatých volnočasových aktivit	ano	26	87	19	73	45	80
	ne	2	7	2	8	4	7
	nevím	2	7	5	19	7	13
Vypěstování pocitu sounáležitosti s místním společenstvím lidí	ano	24	80	21	81	45	80
	ne	4	13	2	8	6	11
	nevím	2	7	3	12	5	9

Obě skupiny respondentů se jednoznačně shodují na nezastupitelné roli preventivních programů při budování vzájemných vztahů a důvěry mezi PČR a příslušníky menšin, při vytváření bohatých volnočasových aktivit (vytažení ohrožených dětí ze sociálně závadového prostředí) a vypěstování pocitu sounáležitosti s místním společenstvím lidí.

Tab. 15. Názory na potřebu systematické přípravy a vzdělávání policistů v oblasti policejní práci ve vztahu k menšinám (Příklad č. 6).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Policisté z řad majority jsou, nebo mohou být v přístupu k menšinám ovlivňováni předsudky	ano	26	87	18	69	44	79
	ne	3	10	3	12	6	11
	nevím	1	3	5	19	6	11

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Tento zkreslený přístup lze eliminovat multikulturní výchovou	ano	20	67	16	62	36	64
	ne	6	20	3	12	9	16
	nevím	4	13	7	27	11	20
Začínající policisté nastupují do praxe dostatečně připraveni na práci s menšinami	ano	3	10	7	27	10	18
	ne	26	87	16	62	42	75
	nevím	1	3	3	12	4	7
Policisté v přímém výkonu jsou vybaveni znalostmi a dovednostmi pro práci s menšinami	ano	7	23	8	31	15	27
	ne	20	67	12	46	32	57
	nevím	3	10	6	23	9	16
Příprava a vzdělávání policistů na práci ve vztahu k menšinám jsou nezbytné	ano	21	70	21	81	42	75
	ne	7	23	2	8	8	14
	nevím	2	7	3	12	5	9
Takovéto vzdělávání policistů je mrhání finančními prostředky a přetěžuje samotné policisty	ano	5	17	1	4	6	11
	ne	19	63	21	81	40	71
	nevím	6	20	4	15	10	18

V názoru na potřebu systematické přípravy a vzdělávání policistů v oblasti policejní práce ve vztahu k menšinám převažuje shodné stanovisko podporující tyto vzdělávací aktivity a jako nezbytnou ji vidí 70% dotázaných policistů a 81% příslušníků menšin. Zajímavé je zjištění, že skoro 90% policistů (majorita) považuje připravenost začínajících policistů na práci s menšinami za nedostatečnou a obdobně nelichotivě (67%) hodnotí v této oblasti také přímý výkon služby.

Tab. 16. Četnost absolvovaných školení k problematice lidských práv a práv menšin v průběhu mé policejní kariéry (jen pro policisty).

	majorita		menšiny		celkem	
	Σ	%	Σ	%	Σ	%
Ano, několikrát	5	17	0	0	5	17
Ano, jednou	9	30	0	0	9	30
Ne	13	43	0	0	13	43
Nevím, nevzpomínám si	3	10	0	0	3	10

K položce č. 16 se vyjadřovali vzhledem jejímu obsahu jen policisté čili respondenti z řad majority. PČR přikládá zásadní význam pravidelnému proškolení policistů k problematice lidských práv a práv menšin. Jak vyplývá z tabulky č. 16, ne všichni takovouto přípravu prodělali (53% dotázaných policistů odpovědělo negativně, nebo si nevzpomíná).

Tab. 17. S problematikou menšin jsem se seznamoval/a například.

	majorita		menšiny		celkem	
	Σ	%	Σ	%	Σ	%
V průběhu studia	18	44	23	48	41	46
V průběhu různých kurzů a školení	7	17	6	13	13	15
Na jednorázových přednáškách, akcích	6	15	12	25	18	20
Četbou materiálu PČR k těmto otázkám	10	24	7	14	17	19

S problematikou menšin se skoro polovina (majorita 44%, menšiny 48%) dotázaných respondentů seznamovala v průběhu studia v rámci odborné přípravy. Aktivnější formy (přednášky a kurzy) absolvovalo zhruba 15% všech dotázaných.

Tab. 18. Názory na úroveň a význam školení policistů a další akce zaměřené na otázky menšin.

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Mají obvykle dobrou úroveň	ano	6	20	9	35	15	27
	ne	21	70	16	62	37	66
	nevím	3	10	1	4	4	7
Mají smysl a praktický význam	ano	14	47	17	65	31	55
	ne	8	27	9	35	17	30
	nevím	8	27	0	0	8	14

Z uvedených výsledků v tabulce č. 18 vyplývá pozitivní hodnocení přínosu školení policistů. Naopak negativně vyznívá hodnocení kvality těchto školení, kdy 70% policistů a přibližně 60% příslušníků menšin popírá jejich dobrou úroveň.

Tab. 19. Názory na zaměstnávání menšin u PČR (Příklad č. 7).

		majorita		menšiny		celkem	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Zastoupení menšin u PČR je dostatečné	ano	2	7	7	27	9	16
	ne	19	63	14	54	33	59
	nevím	9	30	5	19	14	25
V případě vyslovení nesouhlasu, dá se mluvit o diskriminaci menšin	ano	8	27	10	38	18	32
	ne	14	47	9	35	23	41
	nevím	8	27	7	27	15	27
Příslušníci menšin by měli pracovat u PČR	ano	21	70	18	69	39	70
	ne	6	20	2	8	8	14
	nevím	3	10	6	23	9	16
Souhlasím s aktivním vyhledáváním možných zájemců o policejní práci z řad menšin	ano	19	63	20	77	39	70
	ne	8	27	0	0	8	14
	nevím	3	10	6	23	9	16
Souhlasím s využitím tzv. „pozitivní diskriminace“ v této problematice (přijímání na školy)	ano	3	10	14	54	17	30
	ne	22	73	8	31	30	54
	nevím	5	17	4	15	9	16

V položce č. 19 se měly možnost obě skupiny respondentů vyjádřit k problematice zaměstnávání příslušníků menšin u PČR. Z provedeného šetření vyplývá následující: Dle nadpoloviční většiny respondentů (majorita 63%, menšiny 54%) je zastoupení menšin u PČR nedostatečné, přitom zhruba čtvrtina policistů a třetina zástupců menšin v tom vidí diskriminaci. Výrazně a souhlasně (majorita 70%, menšiny 69%) si obě skupiny respondentů myslí, že by měli příslušníci menšin pracovat u policie a jednoznačně podporují (majorita 63%, menšiny 77%) aktivní vyhledávání možných zájemců z řad menšin. S využíváním tzv. pozitivní diskriminace však nesouhlasí 73% zástupců majority, na rozdíl od menšin, kde zhruba 55% jejich respondentů pozitivní diskriminaci naopak podporuje.

Tab. 20. Názory na přínos zaměstnávání příslušníků menšin u PČR.

		majorita		menšiny		celek	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%
Zlepšení komunikace mezi PČR a menšinami	ano	27	90	23	88	50	89
	ne	2	7	2	8	4	7
	nevím	1	3	1	4	2	4
Nárůst důvěry příslušníků menšin v multikulturní policii - snadnější vyhledávání trestné činnosti	ano	25	83	19	73	44	79
	ne	2	7	3	12	5	9
	nevím	3	10	4	15	7	13
Znalost kulturních odlišností, hodnot a zvláštností - lepší porozumění aktuálním problémům menšin	ano	25	83	21	81	46	82
	ne	3	10	2	8	5	9
	nevím	2	7	3	12	5	9
Propagace policie na veřejnosti	ano	19	63	14	54	33	59
	ne	5	17	2	8	7	13
	nevím	6	20	10	38	16	29
Přínos pro příslušníky menšin	ano	23	77	21	81	44	79
	ne	3	10	3	12	6	11
	nevím	4	13	2	8	6	11

V čem spatřují respondenti přínos zaměstnávání příslušníků menšin u PČR naznačují výsledky šetření obsažené v přehledové tabulce č. 20. Obě skupiny se názorově hlásí k uvedeným tvrzením. Přínos vidí především v získání potřebné důvěry, zlepšení komunikace mezi PČR a příslušníky menšin, lepším porozumění aktuálním problémům menšin a umožnění jejich začlenění do života společnosti (umožnění vzdělání a zaměstnávání příslušníků menšin u PČR).

6.2 Shrnutí výsledků šetření

Při plánování projektu výzkumu jsem si položil tři výzkumné otázky, na které bych rád získal vyhodnocení dat z dotazníkového šetření odpovědi. Tuto podkapitolu výzkumu tedy rozdělím s ohledem na již zmiňované otázky do tří, respektive čtyř částí s tím, že první část pojmu jako určitý obecný pohled respondentů na problematiku integrace menšin (týká se položek č. 1-3 v dotazníku).

6.2.1 Vyhodnocení obecné části

V názoru na integraci menšin (položka č. 2) převažuje shodné stanovisko pro zachování kulturních a náboženských tradic (specifika). Obě skupiny respondentů výrazně prosazují názor, že příchozí potřebují pomoc, zároveň však zaznívá silný názor především z řad majority (93 %, menšiny jen 73%), že by se menšiny měly přizpůsobit. Z uvedených výsledků v tabulce č. 2 lze vyčíst určitou rozpolcenost a asimilační naladění respondentů v názorech na problematiku integrace menšin.

Ve vztahu ke specifickým programům ČR, zaměřeným na zlepšení policejních přístupů k menšinám panuje mezi majoritou i menšinou shoda v tom, že jsou tyto přístupy potřebné (majorita dokonce 73%), žádoucí a prospěšné (menšiny 73%), a že bez takových programů budou problémy s menšinami stále vážnější (tabulka č. 3). 70% respondentů z řad menšin nechápe tyto programy, jako zvýhodňování určité skupiny obyvatelstva, naopak 37% respondentů z řad majority toto zvýhodňování potvrzuje a 30% se neumí jednoznačně rozhodnout. Zároveň však shodně vyjadřují obavy (majorita 57%, menšiny 58%), že zvláštní péče může některým národnostním skupinám vadit, ponižovat je. Zarážející je poměrně malé, 40% povědomí majoritní části respondentů (policistů) o existenci těchto programů.

6.2.2 Vyhodnocení otázky č. 1

Jaký je názor začínajících policistů z řad majority a studentů Čtyřletého maturitního studia (příslušníků menšin přijatých v rámci projektu „Policie pro všechny“) studujících při VPŠ a SPŠ MV v Holešově na zavádění nových forem a metod policejní práce s národnostními a etnickými menšinami, ústup od tradičního represivního stylu policejní práce k práci preferující prevenci a zohledňující etnicitu a kulturní zvláštnosti menšin.

Otázka č. 1 zahrnovala modelové příklady č. 1–5 a položky v dotazníku č. 4–14.

Z těchto položek dotazníkového šetření ve vztahu k otázce č. 1 vyplývají následující fakta:

Provedený výzkum prokázal, že nové formy a metody policejní práce ve vztahu k menšinám, prezentované v dotazníku modelovými příklady z policejní praxe (Příklad č. 1-4), mají jednoznačnou podporu obou skupin dotázaných respondentů i přesto, že polovina

respondentů označuje uvedené policejní mechanismy, s výjimkou Styčného důstojníka pro menšiny, jako neúčinné.

Podle nich nově zaváděné policejní mechanismy, kterými jsou např. Asistent policie, Styčný důstojník či Speciální policejní skupiny zaměřené na řešení kriminality a sociálně patologických jevů uvnitř menšinových komunit, mohou usnadnit kontakt a přispějí k navázání pozitivního vztahu mezi menšinami a PČR, zároveň s tím umožní získat policistům místní znalost zájmového prostředí.

Obě skupiny dotázaných respondentů zásadně odmítají ten názor, aby si kriminalitu, která se nějakým způsobem dotýká menšin, řešily menšiny samy.

Převážná část respondentů považuje za nezbytné při vyhledávání trestné činnosti uvnitř menšinových komunit, aby pověření policisté trávili v tomto rizikovém prostředí maximum času, mapovali prostředí, navazovali osobní kontakt s místním obyvatelstvem a využívali spolupráce všech zainteresovaných stran včetně samotných příslušníků menšin. Přitom se domnívají, že prostor pro preventivní práci ve vztahu k menšinám mají policisté vytvořený (64% všech respondentů), nejsou ale pro tuto práci dostatečně motivováni (majorita 53%, menšiny 50%).

V názoru na praktické řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit, které obývají z převážné části příslušníci menšin, 66% dotázaných na jedné straně propaguje pozitivní přístup (investice, osvěta, vzdělávání a pomoc z venčí), na straně druhé přibližně 30% všech dotázaných by volilo spíše postup razantní – izolaci a důslednou kontrolu těchto oblastí. Polovina respondentů z řad menšin by občany z tohoto závadového prostředí odstěhovala někam jinam, s čímž naopak nesouhlasí zhruba polovina respondentů z řad majority.

Názory na konkrétní aktivity PČR ve vztahu k menšinám ukázaly značný podíl neinformovaných. Zvláště záležející je existence této skutečnosti u policistů tedy majority, kdy takto odpověděla přibližně třetina dotázaných.

Řešení kriminality dětí menšin v podmínkách sociálního vyloučení za pomoci preventivních policejních programů a projektů (Příklad č. 5 v dotazníku) schvaluje opět značná část dotázaných příslušníků majority i menšin, přitom se shodují (majorita 70%, menšiny 54%) na tom, že by tento konkrétní přístup k řešení kriminality dětí menšinových národností měl být komplexní, což předpokládá využívání prevence a zvláštního přístupu a zároveň s tím

zprísňování represivních opatření obecně (zavádění tvrdších trestů a snížení trestní odpovědnosti pro mladé delikventy v Českém právu).

Obě skupiny respondentů si myslí, že preventivní programy mají smysl a sehrávají nezastupitelnou roli v budování vzájemných vztahů a důvěry mezi PČR a příslušníky menšin, při vytváření bohatých volnočasových aktivit (vytažení ohrožených dětí ze sociálně zavadového prostředí) a vypěstování pocitu sounáležitosti s místním společenstvím lidí a že tato prevence by měla být směřována především na děti a mládež. Bohužel zhruba polovina (53%) dotázaných policistů se s těmito programy údajně nesetkala. Naopak častěji se s preventivními aktivitami osobně setkávají studenti z řad menšin (69 %). Pro úplnost ještě dodávám, že přibližně polovina z nich se obává možné stigmatizace (majorita jen 20%).

6.2.3 Vyhodnocení otázky č. 2

Jaký význam přikládají začínající policisté z řad majority a studenti Čtyřletého maturitního studia (příslušníci menšin přijati v rámci projektu „Policie pro všechny“) studující na VPŠ a SPŠ MV v Holešově systematickému vzdělávání příslušníků Policie ČR pro práci s menšinami s cílem připravit policisty k úspěšnému řešení interetnických konfliktů, zvládání rozdílů a jednání policistů s menšinami.

Otázka č. 2 zahrnovala modelový příklad č. 6 a položky v dotazníku č. 15–18.

Z těchto položek dotazníkového šetření ve vztahu k otázce č. 1 vyplývají následující fakta:

Začínající policisté z řad majoritní společnosti i příslušníci menšin, v našem případě studenti Čtyřletého maturitního studia, přijatí ke studiu v rámci projektu Policie pro všechny, zastávají v názoru na potřebu systematické přípravy a vzdělávání policistů v oblasti policejní práce ve vztahu k menšinám shodné stanovisko, jednoznačně podporující tyto vzdělávací aktivity. Školení policistů k otázkám menšin mají podle nich smysl a praktický význam.

Až 90% dotázaných policistů (majorita) považuje připravenost začínajících policistů na práci s menšinami za nedostatečnou a negativně hodnotí v této oblasti také příslušníky v přímém výkonu služby, což je pro PČR nelichotivé zjištění.

Z teoretické části vyplývá, že PČR přikládá zásadní význam pravidelnému proškolení policistů k problematice lidských práv a práv menšin, které má být realizováno už v rámci ZOP. Bohužel dotazníkové šetření prokázalo, že ne všichni policisté takovouto přípravu prodělali (53% dotázaných policistů odpovědělo negativně, nebo si nevzpomíná) a zároveň

odhalilo rezervy v nedostatečném počtu využívání aktivnějších forem vzdělávání, jako jsou přednášky a kurzy a také v jejich nepříliš kvalitní úrovni (70% policistů a přibližně 60% studentů menšin popírá jejich dobrou úroveň).

6.2.4 Vyhodnocení otázky č. 3

Jaký je názor začínajících policistů z řad majority a studentů Čtyřletého maturitního studia (příslušníků menšin přijatých v rámci projektu „Policie pro všechny“) studujících při VPŠ a SPŠ MV v Holešově na snahy Policie ČR, zvýšeným úsilím přilákat a zaměstnat ve svých řadách pokud možno co nejvíce příslušníků menšin (Projekt „Policie pro všechny“)?

Otázka č. 1 zahrnovala modelový příklad č. 7 a položky v dotazníku č. 19-20.

Z těchto položek dotazníkového šetření ve vztahu k otázce č. 1 vyplývají následující fakta:

V položce č. 19 a 20 se měly možnost obě skupiny respondentů vyjádřit k problematice zaměstnávání příslušníků menšin u PČR. Dotazníkové šetření ukázalo, že začínající policisté z řad majoritní společnosti i příslušníci menšin, v našem případě studenti Čtyřletého maturitního studia, přijatí ke studiu v rámci projektu Policie pro všechny, si uvědomují nedostatečné zastoupení příslušníků menšin v řadách PČR a považují tuto skutečnost za diskriminační. Zároveň se jednoznačně vyjádřili pro zaměstnávání příslušníků menšin u PČR a v zájmu zlepšení situace podporují aktivní formy vyhledávání vhodných uchazečů, kterou je i kampaň uskutečněná v rámci právě probíhajícího Projektu Policie pro všechny, zaměřená na přilákání nových adeptů policie z řad menšin (Příklad z policejní praxe č. 7 v dotazníku).

Jak je z výzkumu dále patrné, obě skupiny mají protichůdný názor na využívání tzv. pozitivní diskriminace. S jejím využíváním nesouhlasí 73% zástupců majority, na rozdíl od menšin, kde zhruba 55% jejich respondentů pozitivní diskriminaci naopak podporuje.

Přínos zaměstnávání příslušníků menšin u PČR respondenti spatřují především v získání potřebné důvěry, zlepšení komunikace mezi PČR a příslušníky menšin, lepším porozumění aktuálním problémům menšin a umožnění jejich začlenění do života společnosti (vzdělání a pracovní uplatnění).

ZÁVĚR

Tématem této práce byly Přístupy Policie ČR k národnostním a etnickým menšinám. V teoretické části jsem se zabýval složitou problematikou společného soužití lidí různých kultur, se zaměřením na současnou Českou společnost s cílem zjistit jakou úlohu v rámci této společnosti plní Policie ČR. Především jsem zde popsal konkrétní přístupy, které v rámci policejní práce ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám v současné době Policie ČR uplatňuje.

V praktické části, v rámci výzkumu, jehož cílem bylo zjistit postoje příslušníků majoritní části obyvatelstva České republiky a příslušníků národnostních a etnických menšin k nově zaváděným formám a metodám policejní práce ve vztahu k menšinám, jsou v podkapitole 6.1 uvedeny výsledky dotazníkového šetření zpracované do přehledových tabulek. V následujícím oddílu 6.2 jsem pak provedl celkové shrnutí dílčích výsledků, které jsem pojal, jako zodpovězení předem formulovaných výzkumných otázek.

Údaje z dotazníkového šetření daly odpověď na všechny tři výzkumné otázky, což znamená, že byl splněn také cíl výzkumu.

Toto šetření jednoznačně ukázalo, že nové formy a metody policejní práce uplatňované ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám, založené na principu Community Policing (partnerství za bezpečnost) a uskutečňované v rámci právě probíhající policejní reformy, mají podporu nejen majoritní, ale i národnostně menšinových skupin obyvatelstva České republiky. Potěšující je zjištění, že obě zmiňované skupiny vítají snahy PČR, přilákat do policejních řad příslušníky jiných národností.

Studie však zároveň odhalila některé pro Policii ČR nelichotivé výstupy, se kterými se bude muset tato státní instituce v budoucnu ještě vyrovnat: policisté nejsou pro náročnou policejní práci ve vztahu k menšinám dostatečně motivováni, nedostatečná odborná připravenost policistů pro práci s menšinami, nadpoloviční většina dotázaných policistů údajně neabsolvovala školení k problematice lidských práv a práv menšin, absence aktivnějších forem vzdělávání (přednášek a kurzů) k této problematice, nedostatečná informovanost a medializace o konkrétních policejních aktivitách ve vztahu k menšinám.

V názorech respondentů k preventivním policejním programům zazněl požadavek na komplexnost přístupu (nejen prevence, ale i zpřísnování trestů pro děti a mladistvé obecně,

snížení trestní odpovědnosti). Zarážející je zjištění, že zhruba polovina (53%) dotázaných policistů se s těmito programy údajně nesetkala.

Jak uvádí Štěchová (2003), vztahy mezi majoritní populací a dalšími národnostními minoritami v ČR nelze rozhodně považovat za ideální. V jejich vzájemném jednání, chování i názorech je zřetelná přítomnost xenofobních tendencí, předsudků a netolerance. Potvrdilo se to i během dotazníkového šetření, ve více či méně protichůdných názorech obou skupin respondentů na některé uvedené položky - názory na integraci menšin (Tab. č. 2), řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit (Tab. č. 8), využívání tzv. pozitivní diskriminace (Tab. č. 19).

Jelikož dotazníkové šetření představuje vzhledem k malému počtu dotázaných respondentů pouze malou sondu do řešené problematiky, pravděpodobně nebude mít obecnou platnost. Přesto jeho výstupy mohou být využity českou policií, jako určitý srovnávací a obohacující doplněk dříve provedených obsáhlých sociologických výzkumů zaměřených na vztah Policie ČR a menšin žijících v ČR. Zjištěné skutečnosti, které signalizují některé nedostatky například v oblasti profesionální přípravy policistů při získávání nových sociálních kompetencí, mohou zase posloužit policejnímu školství. Proto budou výsledky výzkumu dány k dispozici vedení policejní školy v Holešově.

V závěru bych chtěl jako dlouholetý příslušník PČR upozornit na zcela nedostatečnou prezentaci a popularizaci policejní práce na veřejnosti. Myslím si, že rozsáhlejší medializace nejenom zde zmiňovaných policejních aktivit zaměřených na řešení problematiky menšin, by Policii ČR, která je v očích veřejnosti vnímána přece jenom jako represivní aparát, výrazně prospěla.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARŠA, P. *Politická teorie multikulturalismu*. BRNO: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 347 s. ISBN 80-7325-020-9.
- [2] BÍLEK, P., a kol. *Policie v multikulturní společnosti*. PRAHA: Střední policejní škola MV v Praze, 2003.
- [3] HLADÍK, J. *Multikulturní výchova: Socializace a integrace menšin*. ZLÍN: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. 73 s. ISBN 80-7318-424-9.
- [4] JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. PRAHA: Portál, 2001. 285 s. ISBN 80-7178-535-0.
- [5] MAREŠ, M., a kol. *Etnické menšiny a česká politika*. BRNO: CDK, 2004. 139 s. ISBN 80-7325-050-0.
- [6] NAVRÁTIL, P., a kol. *Romové v české společnosti*. PRAHA: Portál, 2003. 223 s. ISBN 80-7178-741-8.
- [7] ŠTĚCHOVÁ, M. *Interetnické konflikty jako důsledek rasové nevraživosti*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. 55 s. ISBN 80-86008.
- [8] Český statistický úřad. *Cizinci v České republice*. PRAHA: Český statistický úřad, 2008. 249 s. ISBN 978-80-250-1836-1.
- [9] *Listina základních práv a svobod*.
- [10] *Ústava České republiky*.
- [11] *Zákon č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů*.
- [12] *Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky*.
- [13] Ministerstvo vnitra ČR. *Etický kodex Policie ČR*. [online]. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/kodex.html>>.
- [14] Ministerstvo vnitra ČR: *Metodika činnosti asistenta Policie ČR pro práci v sociálně vyloučených lokalitách*. [on line]. 2007 [cit. 2010-04-01]. Dostupné na: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2007/minoritymetodika_apcr.pdf>.

- [15] Ministerstvo vnitra ČR: *Národní strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám*. [on line]. 2002 [cit. 2010-04-01]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/index.html>>.
- [16] Ministerstvo vnitra ČR: *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám (pro období let 2006-2007)*. [on line]. 2006 [cit. 2010-04-01]. Dostupné na WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/mensiny_2006_7.pdf>.
- [17] Ministerstvo vnitra ČR: *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám (pro období let 2008-2012)*. [on line]. 2008 [cit. 2010-04-01]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/strategie-minority.pdf>>.
- [18] Ministerstvo vnitra ČR: *Vybrané příklady dobré praxe v oblasti policejní práce ve vztahu k menšinám*. [on line]. 2007 [cit. 2009-09-15]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/index.html>>.
- [19] Universitas: *Výzkum zaměřený na vztah Policie ČR a národnostních a etnických menšin v české společnosti*. [on line]. [cit. 2010-04-10]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/mensiny.pdf>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AsP	Asistent policie
CP	Community Policing (partnerství za bezpečnost)
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
SD	Styčný důstojník pro menšiny

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Pohlaví respondentů.....	42
Tab. 2. Názory na integraci národnostních a etnických menšin.....	42
Tab. 3. Názory na přijímání zvláštních státních programů na zlepšení přístupu PČR k menšinám.....	43
Tab. 4. Názory na řešení kriminality uvnitř menšinového společenství zřízením Speciální pracovní skupiny (Příklad č. 1).....	44
Tab. 5. Názory na nezbytnost nových aktivit využívaných PČR k vyhledávání trestné činnosti a sociálně patologických jevů uvnitř uzavřených národnostních komunit (sociálně vyloučené).....	45
Tab. 6. Názory na řešení kriminality uvnitř menšinového společenství vyčleněním samostatného policejního pracovníka (Příklad č. 2).....	46
Tab. 7. Názory na řešení kriminality uvnitř menšinového společenství zřízením institutu Styčného důstojníka pro problematiku menšin (Příklad č. 4).....	46
Tab. 8. Názory na řešení problematiky menšin obývajících sociálně vyloučené lokality (zvýšený výskyt kriminality, zdevastované a nebezpečné).....	47
Tab. 9. Názory na některé aktivity PČR směřující k romské komunitě.....	48
Tab. 10. Názory na řešení latentní kriminality uvnitř menšinového společenství využíváním institutu Asistenta PČR (Příklad č. 4).....	49
Tab. 11. Názory na řešení kriminality dětí menšin v podmínkách sociálního vyloučení prostřednictvím preventivních programů, projektů a akcí (Příklad č. 5).....	49
Tab. 12. Názory na volbu jednoho přístupu, který přispěje ke snížení kriminality dětí menšinových národností.....	50
Tab. 13. Názory na preventivní aktivity PČR vůči menšinám.....	50
Tab. 14. Názory na význam zavádění preventivních programů.....	51
Tab. 15. Názory na potřebu systematické přípravy a vzdělávání policistů v oblasti policejní práci ve vztahu k menšinám (Příklad č. 6).....	51

Tab. 16. Četnost absolvovaných školení k problematice lidských práv a práv menšin v průběhu mé policejní kariéry (jen pro policisty).....	52
Tab. 17. S problematikou menšin jsem se seznamoval/a například.....	53
Tab. 18. Názory na úroveň a význam školení policistů a další akce zaměřené na otázky menšin.....	53
Tab. 19. Názory na zaměstnávání menšin u PČR (Příklad č. 7).....	54
Tab. 20. Názory na přínos zaměstnávání příslušníků menšin u PČR.....	55

SEZNAM PŘÍLOH

P I   Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Přístupy Policie ČR k národnostním a etnickým menšinám

Dobrý den,

dovolte mi, abych se Vám představil, jmenuju se Miroslav Bujnošek, jsem v současné době studentem UTB ve Zlíně - FHS - studijní obor sociální pedagogika. Zároveň vás chci laskavě požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží pro zpracování výzkumu k mé seminární práci nazvané „Přístupy Policie ČR k národnostním a etnickým menšinám“. Dotazník je zcela anonymní a jeho vyplnění nezabere více jak 30 minut.

Děkuji za váš čas, ochotu a vstřícný přístup. Miroslav Bujnošek, student 3. ročníku

---

U následujících modelových příkladů z policejní praxe uveďte, zda schvalujete uvedený postup policie či ne a to tak, že v nabídce doplňujících položek (tvrzení, otázky) označíte kroužkem vaší odpověď. Na výběr máte škálu odpovědí: ano, ne, nevím. Pokud uvedený příklad policejní práce ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám neschvalujete, napište prosím proč, popřípadě uveďte svůj způsob řešení.

Zakroužkujte vždy jen jednu odpověď, pokud není stanoveno jinak.

1. Jaké je Vaše pohlaví? a) Muž b) Žena

2. Jaký je váš názor na integraci národnostních a etnických menšin?

A. Nechat menšinám specifika. a) ano b) ne c) nevím

B. Menšiny by se měly přizpůsobit. a) ano b) ne c) nevím

C. Příchozí potřebují pomoc. a) ano b) ne c) nevím

3. Česká republika dnes přijímá zvláštní programy na zlepšení přístupu policie k národnostním a etnickým menšinám. Co o takových krocích soudíte?

A. O existenci takových programů u nás nic nevím.

a) ano b) ne

B. Je přirozené, že pro práci s těmito skupinami jsou zapotřebí jiné přístupy.

a) ano b) ne c) nevím

C. Takové programy jen zvyšují pocit, že někteří obyvatelé státu si mohou dovolit více.

a) ano   b) ne   c) nevím

D. Bývají to jen deklarace a krásná slova, v praxi to nikdo nerespektuje.

a) ano   b) ne   c) nevím

E. Takové seriózně propracované programy jsou žádoucí a prospěšné.

a) ano   b) ne   c) nevím

F. Zvláštní péče může některým skupinám vadit, ponižovat je a stigmatizovat.

a) ano   b) ne   c) nevím

G. Policisté mají většinou k těmto programům nedůvěru nebo přímo nechutí.

a) ano   b) ne   c) nevím

H. Bez takových programů budou problémy s menšinami stále vážnější.

a) ano   b) ne   c) nevím

PŘÍKLAD č. 1

Problém: Policie potřebovala zajistit v konkrétní problémové lokalitě širší poznatkovou základnu pro některé specifické typy kriminálního jednání páchané jak samotnými příslušníky národnostních a etnických menšin uvnitř menšinového společenství, tak směřujícího vůči nim z vnějšku (rasově motivované útoky). Narazila však na obvyklou nedůvěru, neochotu ke spolupráci.

Řešení: Zřízení pracovní skupiny. V rámci okresního ředitelství PČR byla zřízena pracovní skupina pěti policistů, složená z jednoho vedoucího pracovníka kriminální policie a čtyř policistů ze čtyř vybraných obvodních oddělení. Tito policisté mají ve vytipovaných lokalitách s převážným výskytem jiných etnik a národností přesný rozvrh služeb, během kterých se setkávají s terénními sociálními pracovníky a navštěvují s nimi jejich klienty - příslušníky národnostních a etnických komunit, kteří potřebují pomoc či radu od policie. Policisté také pravidelně navštěvují komunitní centra, nízkoprahové kluby apod. a poskytují svou službu klientům, kteří o ní stojí a kteří ji potřebují. Policisté se tak setkají s lidmi, kteří jsou oběťmi či svědky trestných činů (např. lichvy, vydírání, různých typů násilí, domácího násilí, kuplířství a obchodu s lidmi apod.), kteří se za jiných okolností na policii se svými

problémy většinou neobracejí a často ani netuší, že se stali obětí činu, který je nelegální. O své práci vedou policisté detailní záznamy, které odevzdávají vedoucímu skupiny. Ten je vyhodnotí a poznatky, které mají být dále rozpracovány, sám řeší nebo je předává kolegům z dalších oddělení (hospodářské kriminality, mravnostní kriminality apod.).

4. V souvislosti s uvedeným policejním postupem souhlasíte s následujícím tvrzením?

A. S uvedeným postupem Policie ČR souhlasím.

a) ano   b) ne

B. Postup zbytečně zatěžuje a zaměstnává policisty, kteří by mohli být užitečnější jinde.

a) ano   b) ne   c) nevím

C. Co se týče kriminality uvnitř menšinového společenství, je to jejich interní záležitost, ať si jí vyřeší sami.

a) ano   b) ne   c) nevím

5. Z hlediska vyhledávání trestné činnosti a sociálně patologických jevů uvnitř uzavřených národnostních a etnických komunit, jež tvoří sociálně vyloučené lokality je nezbytná:

A. Neustála přítomnost policisty v rizikovém prostředí.   a) ano   b) ne   c) nevím

B. Místní znalost prostředí sociálně vyloučené lokality.   a) ano   b) ne   c) nevím

C. Osobní kontakt s jejími obyvateli.   a) ano   b) ne   c) nevím

D. Systematická spolupráce s místními státními či nestátními organizacemi, sociálními pracovníky a zástupci menšin.   a) ano   b) ne   c) nevím

E. Spolupráce všech složek Policie ČR.   a) ano   b) ne   c) nevím

Návrh řešení: _____

_____
_____

PŘÍKLAD č. 2

Problém: Policisté zjistili, že příslušníci národnostních a etnických menšin, obývající sociálně vyloučené lokality v Bílovci a v Odrách, jsou obětmi lichvy a s tím souvisejícího

vydírání a vyhrožování. Následně, aby mohli splácet lichvářské úroky, opatřují si prostředky kriminální činností. Oběti, ani svědci však nechtěli vypovídat – báli se.

Řešení: Vyčlenění samostatného pracovníka-policisty na úrovni OOP. Pro to, aby se policii podařilo získat dostatek poznatků i důkazů, bylo třeba získat důvěru obětí a svědků a přesvědčit je o nutnosti vypovídat. Pro navázání pozitivního vztahu a vybudování atmosféry důvěry mezi zde žijícími příslušníky menšin policista, který dostal případ na starost, opakovaně navštěvoval poškozené i svědky a nabízel jim pomoc. Vysvětloval jim situaci, ve které se nacházejí a v případě, že se rozhodli přispět k objasnění konkrétních případů lichvy, zajistil bezpečí těchto svědků a obětí i jejich rodin. Někteří z poškozených měli navíc možnost využít institutu utajení své totožnosti. Díky iniciativnímu přístupu policisty k celé problematice a vstřícnosti k místním lidem, bylo možné zahájit úkony v trestním řízení pro trestný čin lichvy celkem v sedmi případech. Tito policisté se nezabývají jen následky kriminálního jednání, ale soustřeďují se také na prevenci problémů ve spolupráci s místními organizacemi. Díky časté fyzické přítomnosti (pěší obchůzky) v sociálně vyloučených lokalitách a vybudovaným kontaktům (formálním i neformálním) s místním menšinovým obyvatelstvem, se jim daří získávat dobrý přehled o místní situaci a potřebnou důvěru.

6. V souvislosti s uvedeným policejním postupem souhlasíte s následujícím tvrzením?

A. Uvedený postup policie schvaluju.

- a) ano   b) ne

B. Policista ČR má vytvořený dostatečný prostor pro preventivní práci s menšinami.

- a) ano   b) ne   c) nevím

C. Policista ČR je dostatečně motivován k preventivně orientované práci s menšinami.

- a) ano   b) ne   c) nevím

Návrh řešení: _____
_____
_____

PŘÍKLAD č. 3

Problém: Zvýšený výskyt extrémistické kriminality a rasové nesnášenlivosti v regionech s vyšším zastoupením národnostních a etnických menšin (Mostecko, Cheb, Ústí nad Labem, Ostrava). Absence systematizovaného pracovního zařízení u PČR pro práci s menšinami.

Řešení: Na úrovni krajských správ Policie ČR charakteristických vyšším populačním zastoupením příslušníků či komunit národnostních a etnických menšin a zvýšeným nápadem rasově motivované trestné činnosti či jiných bezpečnostních rizik spojených s životem místních obyvatel, bylo vytvořeno nové služební místo: Styčný důstojník pro problematiku menšin, který působí především jako prostředník v komunikaci mezi PČR a menšinami. Náplní jeho práce je koordinace cílené proaktivní práce ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám, realizace systémových preventivních aktivit v této oblasti a práce na poli boje s extrémistickou kriminalitou. Přitom spolupracuje se zastupiteli měst a obcí, s organizacemi a vůdčími představiteli minorit v dané lokalitě. Styčný důstojník realizuje strategii Policie ČR ve vztahu k národnostním menšinám. Je specializovaným a vyškoleným pracovníkem na předmětnou oblast a jeho služeb využívají i další policejní složky (např. specialisté na extrémistickou kriminalitu).

7. S uvedeným policejním postupem souhlasím.

- a) ano   b) ne

8. Ve vztahu k některým problémovým lokalitám (zvýšený výskyt kriminality, zdevastované a nebezpečné), jejichž obyvatelstvo tvoří převážně příslušníci národnostních a etnických menšin je podle Vašeho názoru lepší:

A. Volit politiku jejich izolace od ostatních lidí a spíše tyto oblasti jenom důsledně kontrolovat.

- a) ano   b) ne   c) nevím

B. Lepší je nechat být, ať si řeší své problémy, jak chtějí sami.

- a) ano   b) ne   c) nevím

C. Aktivně se snažit tyto občany přemístit někam jinam.

- a) ano   b) ne   c) nevím

D. Spíše do těchto oblastí investovat, vnášet tam určitou osvětu a vzdělání.

a) ano   b) ne   c) nevím

9. Některé aktivity Policie ČR se obračejí přímo k romské komunitě. Jakou s tím máte zkušenost Vy osobně, jak je hodnotíte? Označte křížkem svoji odpověď!

Probíhá, ale

	Neprobíhá	nemá efekt	Účinné	Nevím
A. Spolupráce s nevládními organizacemi.	☐	☐	☐	☐
B. Přednášky a akce Preventivně informační skupiny.	☐	☐	☐	☐
C. Individuální aktivity jednotlivých policistů.	☐	☐	☐	☐
D. Asistenti policie.	☐	☐	☐	☐
E. Styčný důstojník pro menšiny.	☐	☐	☐	☐

Návrh řešení: _____

PŘÍKLAD č. 4

Problém: Policii se dlouhodobě nedaří vyhledávat latentní (skrytou) kriminalitu zejména v sociálně vyloučených romských komunitách z důvodů uzavřenosti komunity a neochoty svědků a obětí ke spolupráci (Ostrava, Cheb).

Řešení: Policie ČR ve spolupráci s místními státními i nestátními organizacemi zavedla do policejní praxe nový nástroj: Asistent policie pro spolupráci s romskou komunitou. AsP je v permanentním kontaktu s příslušníky sociálně vyloučené lokality. V první fázi navazuje kontakt s klienty, získává jejich důvěru nutnou pro práci v daném prostředí a dobrou znalost prostředí komunity. Jeho klienty jsou především oběti a svědci latentní kriminality (vydírání, lichva, kuplířství, distribuce drog, obchod s lidmi, komerční sexuální zneužívání dětí atd). AsP funguje jako spojka mezi policií a obyvateli sociálně vyloučených lokalit, usnadňuje jejich vzájemnou komunikaci a vytváří podmínky, které umožní lidem žijícím v tomto prostředí snazší přístup ke službám a pomoci ze strany Policie ČR. AsP pomáhá policii s orientací v sociálně vyloučených lokalitách a ta pak dokáže efektivně vyhledávat a stíhat ty

typy trestné činnosti, které jsou pro toto sociálně vyloučené skupiny nejcharakterističtější a které je dlouhodobě vylučují ze společnosti.

10. V souvislosti s uvedeným policejním postupem souhlasíte s následujícím tvrzením?

A. S uvedeným policejním postupem souhlasím.

- a) ano   b) ne

B. Policejní asistent usnadní obyvatelům sociálně vyloučených lokalit kontakt a komunikaci s policií.

- a) ano   b) ne   c) nevím

C. Policejní asistent přispěje k navázání pozitivního vztahu mezi Policií ČR a národnostními či etnickými komunitami žijícími v sociálně vyloučených lokalitách.

- a) ano   b) ne   c) nevím

D. Policejní asistent napomůže Policii ČR k získání přehledu a orientaci v sociálně vyloučených lokalitách, což se následně odrazí v efektivnějším vyhledávání latentní (skryté) trestné činnosti v sociálně vyloučených lokalitách.

- a) ano   b) ne   c) nevím

E. Policejní asistent by měl být přednostně vybírán z příslušníků zájmové komunity (stejná národnost) s ohledem na znalost prostředí a místních poměrů.

- a) ano   b) ne   c) nevím

Návrh řešení: _____

_____
_____

PŘÍKLAD č. 5

Problém: Vysoká kriminalita dětí související s prostředím sociálního vyloučení příslušníků národnostních a etnických menšin na Ostravsku; nedůvěra mezi policií a zde žijícími obyvateli menšin; silná hráz předsudků ze strany policistů.

Řešení: Preventivní programy, projekty a akce. Policie se připojila k organizátorům letních táborů pro děti příslušníků národnostních a etnických menšin žijících v ČR – nevládním organizacím a samosprávě. Policisté se táborů účastnili jako vedoucí oddílů, a to v rámci

služby, v pracovní době, na základě rozkazu ředitele správy Severomoravského kraje, příp. ředitelů okresních ředitelství. Zapojení policie organizoval styčný důstojník pro menšiny správy Severomoravského kraje.

Stejný problém řešila VPŠ a SPŠ MV v Holešově a to tak, že v areálu školy zorganizovala akci „Den Policie ČR“. Akce byla zaměřena na oblast preventivní práce s mládeží a byla cílená nejenom na děti místních menšinových komunit. Je jednou z mnoha preventivních aktivit, které škola realizuje v rámci projektu schváleného Ministerstvem vnitra ČR - odborem prevence kriminality, pod názvem: „Prevence kriminality mládeže realizovaná formou prezentace vzdělávacích aktivit ve SPŠ MV v Holešově“. Náplň tvořily např.: ukázky výcviku služebních psů, jízdní policie, odstřelovačů, zásahové jednotky, ukázky policejního vzdělávacího procesu, sportovní soutěže atd.

11. S uvedeným policejním postupem souhlasím.

- a) ano   b) ne

12. Jaký policejní přístup podle Vás přispěje nejvíce ke snížení kriminality dětí jiných etnik a národností? Označte jen jeden.

- a) Prevence a zvláštní přístup ze strany policie ČR.
b) Zavedení represivních opatření, snížení trestní odpovědnosti a zavedení přísnějších trestů pro mladé delikventy.
c) Obojí přístup tzn. prevence i represe.

13. Jaký je váš názor na aktivity Policie ČR vůči národnostním a etnickým menšinám (např. preventivní programy, viz také příklady č. 5 a 7)?

A. Osobně jsem se setkal s nějakým preventivním programem či propagační akcí pořádanou

Policíi ČR. Uveďte prosím četnost. (1x...)   a) ANO   b) NE

B. Programy mohou vadit, ponižovat.   a) ano   b) ne   c) nevím

C. Věnovat se menšinám má smysl.   a) ano   b) ne   c) nevím

D. Prevence v rámci policejní práce ve vztahu k menšinám musí být směřována především na děti a mládež.   a) ano   b) ne   c) nevím

14. V čem podle Vás spočívá význam zavádění preventivních programů?

A. Navázání kontaktu, vzájemnému poznání a pozitivního vztahu mezi Policií ČR a příslušníky jiných etnik a národů. a) ano b) ne c) nevím

B. Vytažení dětí ze sociálně závadového prostředí (např.: sociálně vyloučené lokality), přijetí nových vzorců chování. a) ano b) ne c) nevím

C. Vytvoření bohatých volnočasových aktivity, které děti demotivují od možného delikventního jednání. a) ano b) ne c) nevím

D. Vypěstování pocitu sounáležitosti s místním společenstvím lidí a účasti na řešení místních problémů. a) ano b) ne c) nevím

Návrh řešení: _____

_____
_____

PŘÍKLAD č. 6

Problém: Nedostatečná připravenost policistů na obtížnou práci s národnostními a etnickými menšinami a řešení kriminality, která se příslušníků těchto menšin dotýká (kriminalita na které se národnostní a etnické menšiny podílí, nebo naopak jim způsobuje újmu) snižuje efektivitu policejní práce s menšinami.

Řešení: Policie ČR si uvědomuje, že úspěšné zavedení nového stylu policejní práce ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám vyžaduje připravenost celého policejního sboru včetně řadových příslušníků policie na základních útvarech. Ty je potřeba vybavit odpovídajícími sociálními kompetencemi. Proto byla do výukového programu v rámci ZOP pro nově přijaté příslušníky Policie ČR zapracována taková témata jako: práce s menšinami, problematika lidských práv, znalost a respektování jiných etnik a národností – jejich kulturních odlišností a zvyků, umění komunikovat s menšinami, řešení konfliktních situací s cizinci atd. Další vzdělávání v problematice práce s menšinami pak bude následovat v rámci CŽV policistů ve formě stáží a kurzů.

15. Jaký je váš názor na potřebu systematického vzdělávání policistů pro policejní práci ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám?

A. Policisté z řad majoritní společnosti jsou, nebo mohou být, v přístupu k národnostním menšinám ovlivňováni předsudky a osobními zkušenostmi.

a) ano   b) ne   c) nevím

B. Tento zkreslený přístup policistů k menšinám lze eliminovat multikulturní výchovou v rámci celoživotního profesionálního vzdělávání.

a) ano   b) ne   c) nevím

C. Noví začínající policisté nastupují do praxe dostatečně připraveni na práci s menšinami.

a) ano   b) ne   c) nevím

D. Policisté v přímém výkonu jsou dostatečně vybaveni znalostmi a dovednostmi pro práci s menšinami.

a) ano   b) ne   c) nevím

E. Vzdělávání policistů v problematice policejní práce s menšinami je nesmyslné mrhání finančními prostředky a zbytečné přetěžování policistů.

a) ano   b) ne   c) nevím

F. Příprava a vzdělávání policistů pro práci ve vztahu k menšinám je nezbytná.

a) ano   b) ne   c) nevím

16. V průběhu kariéry u policie jsem absolvoval/a nějaké školení k problematice lidských práv a práv menšin? (Jen policisté)

a) ANO, několikrát	c) NE
b) ANO, jednou	d) nevím, nevzpomínám si

17. S problematikou menšin jsem se seznamoval/a například:

Všechny hodící se odpovědi zakroužkujte!

- a) v průběhu studia
- b) v průběhu různých kursů, školení
- c) na jednorázových přednáškách nebo akcích

d) četbou materiálů Policie ČR k těmto otázkám

18. Podle Vaší zkušenosti, mají školení policistů a další akce zaměřené na otázky menšin:

A. Obvykle dobrou úroveň?   a) určitě ano   b) jak kdy   c) spíš ne

B. Smysl, praktický význam?   a) určitě ano   b) jak kdy   c) spíš ne

Návrh řešení: _____

PŘÍKLAD č. 7

Problém: Nedostatečné počty policistů z řad menšin, které neodpovídají multikulturnímu složení naší společnosti.

Řešení: Ministerstvo vnitra uskutečnilo v rámci projektu „Policie pro všechny“ rozsáhlou náborovou kampaň, jejímž konečným cílem je přivést příslušníky menšin do policie. Obsahem kampaně je oslovení a vytipování možných uchazečů, kteří zároveň splňují podmínky pro přijetí k Policii ČR (mají české občanství, odpovídající vzdělání, všestrannou připravenost atd.), jejich příprava na splnění přijímacích zkoušek ke studiu na některé ze SPŠ a jejich následná motivace ke vstupu do policejní uniformy. V dalších létech bychom se tak měli stále častěji setkávat s policisty z řad Romů, Vietnamců, Ukrajinců i jiných národností a etnik.

19. Jaký je Váš názor na zaměstnávání národnostních a etnických menšin u Policie ČR?

A. Zastoupení příslušníků národnostních a etnických menšin u Policie ČR je dostatečné.

a) ano   b) ne   c) nevím

B. V případě, že nesouhlasíte s předešlým výrokem, myslíte si, že se v této souvislosti dá mluvit o diskriminaci menšin?

a) ano   b) ne   c) nevím

C. Národnostní a etnické menšiny by měly pracovat u policie.

a) ano   b) ne   c) nevím

D. Souhlasím s aktivním vyhledáváním možných zájemců o policejní práci z řad menšin.

a) ano   b) ne   c) nevím

E. Domnívám se, že by bylo vhodné využívat tzv. „pozitivní diskriminaci“ v přijímání na školy pro příslušníky menšin, tzn. vytvoření schůdnějších podmínek pro přijetí ke studiu.

a) ano   b) ne   c) nevím

20. V čem podle Vás spočívá přínos zaměstnávání národnostních a etnických menšin u PČR?

A. Zlepšení komunikace mezi policií a minoritami.   a) ano   b) ne   c) nevím

B. Nárůst důvěry příslušníků menšin v multikulturní policii - snadnější vyhledávání trestné činnosti.   a) ano   b) ne   c) nevím

C. Znalost kulturních odlišností, hodnot a zvláštností chování jiných etnik a národností - lepší porozumění aktuálním problémům menšin.   a) ano   b) ne   c) nevím

D. Propagace policie na veřejnosti.   a) ano   b) ne   c) nevím

E. Přínos i pro samotné příslušníky menšin.   a) ano   b) ne   c) nevím

Návrh řešení: _____

_____

_____